

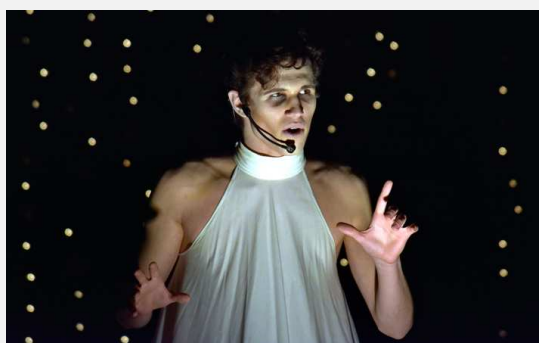
diologii

Miesięcznik pedagogiczny

Nr 6 (252)
Czerwiec 2021
Szczecin
ISSN 2300-9691

Kreatywni

Pracownia Teatralna PM
pod kierunkiem Marcela Mroczka

Uczniowie Melpomeny

„Dialogi” Miesięcznik**Pedagogiczny**

e-mail:

dialogi@palac.szczecin.pl

Wydawca:

Pałac Młodzieży –
Pomorskie Centrum
Edukacji

Redagują:*Ewa Karasińska*

(redaktor naczelna)

Tomasz Wiśniewski

(redaktor techniczny)

Kolegium redakcyjne:*Paweł Bartnik**Katarzyna Fenczak**Róża Czerniawska-**Karcz**Wiesław Seidler*

Zastrzegamy sobie

prawo do skracania,

opracowań,

redagowania

i adiacji tekstów

oraz zmiany ich

tytułów.

Za treść ogłoszeń

odpowiedzialności

nie ponosimy.

Adres redakcji:

Pałac Młodzieży – PCE

al. Piastów 7

70-327 Szczecin

tel. 91 422 52 61

Strona internetowa:

<https://pe.szczecin.pl/>

chapter_201347.asp

W numerze:

- * **Teatr jako metoda pracy wspierająca rozwój dziecka** 4-18
- * **Szczęśliwy przedszkolak:** 19-27
- **Pracownia eksperymentów z elementami ekologii** .. 19-23
- **Pracownia bajek i baśni z elementami teatru w czasie pandemii** 24-27
- * **Nauczyciel z pasją – Marcel Mroczek** 28-30
- * **Relaks z książką** 31-32
- * **Szczeciński Program Edukacji Wodnej i Żeglarskiej** 33-42

Warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje**Sala do wynajęcia**

Pałac Młodzieży oferuje do wynajęcia salę multimedialną na 50 osób. Sala znajduje się w budynku nowej siedziby, przy al. Piastów 7 (Szczecin). Wyposażona jest w nowoczesny sprzęt, m.in. projektor, rzutnik, system dźwiękowy. Można tu zorganizować m.in. warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje. Gwarantujemy profesjonalną obsługę.

Warunki wynajmu i terminy rezerwacji – w sekretariacie PM-PCE, tel. 91 422 52 61

Teatr jako metoda pracy wspierająca rozwój dziecka

Teatr Moralnego Niepokoju

Teatr Moralnego Niepokoju¹(TMN) rozpoczął działalność w 2012 roku w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym² nr 4 przy ul. Dolnej 19 w Warszawie. Adresatami Teatru Moralnego Niepokoju są chłopcy w normie intelektualnej w wieku 14–18 lat, przebywający w MOW ze względu na niedostosowanie społeczne. Projekt teatralny realizowany jest w obrębie jednej grupy wychowawczej, a udział w nim jest dobrowolny – nie ma selekcji ze względu na predyspozycje aktorskie. Jednak z powodów organizacyjnych, podczas zajęć obecni są wszyscy wychowankowie z grupy. Próby teatralne odbywają się w specjalnie przygotowanej do tego sali, wyposażonej w oświetlenie i nagłośnienie sceniczne. Występy TMN odbywają się najczęściej poza placówką, przeważnie w domach kultury na terenie Warszawy.

Nazwa grupy nawiązuje do nurtu w polskiej kinematografii, występującego w latach 1976–1981 i znanego jako – kino moralnego niepokoju³ Metoda mojej pracy – arteterapeutyczna, inspirowana filozofią Sokratesa⁴ prowokuje do refleksji, zmusza rozmówców do samodzielnego szukania odpowiedzi na pytania: czym jest mądrość, sprawiedliwość, prawda.

Od początku istnienia grupy w projekcie wzięło udział ponad 50 wychowanków. Z różnymi grupami zrealizowałem 8 przedstawień, które w porządku chronologicznym przedstawiają się następująco:

- „Rozmowa z ojcem” – (2012 r.),
- „Żywi zamykają oczy zmarłym, zmarli otwierają oczy żywym” – (2013 r.),

¹ Zob. strona Teatru Moralnego Niepokoju na portalach Facebook oraz YouTube – online: <https://www.facebook.com/TeatrMoralnegoNiepokoju> [dostęp: 6.11.2020], <https://www.youtube.com/channel/UCoJomGKwglL0kHLHZw2KmOuQ/videos> [dostęp: 6.11.2020].

² Zob. strona internetowa Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 4 w Warszawie: <http://www.mowdolna.pl/> [dostęp: 6.11.2020].

³ Zob. definicja kina moralnego niepokoju: <https://olafeliszek.wordpress.com/kino-moralnego-niepokoju/> [dostęp: 14.10.2020]; Lubelski T., (2010), Kino Moralnego Niepokoju, [w:] Syska R. (red.), Słownik filmu, Kraków: Krakowskie Wydawnictwo Naukowe, online: <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/artykuly/kino-moralnego-niepokoju/321> [dostęp: 14.10.2020].

⁴ Sokrates sądził, iż każdy człowiek nosi w sobie prawdziwą wiedzę, której nie jest świadomy; zadaniem nauczyciela jest ją z ucznia wydobyć za pomocą odpowiednio dobranych pytań. Zob. hasło: Majeutyczna metoda – online: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/majeutyczna-metoda;3936344.html> [dostęp: 16.10.2020].

mgr Marcin Kostyra – absolwent filozofii na Uniwersytecie Marii Curie–Skłodowskiej w Lublinie. Ukończył studia podyplomowe z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, arteterapii i terapii pedagogicznej oraz Szkołę Trenerów Dramy. Wychowawca i nauczyciel etyki w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 4 w Warszawie oraz nauczyciel filozofii i filozofii społecznej w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 1 "SOS". Otrzymał I Nagrodę za projekt edukacyjny *Teatr Moralnego Niepokoju* podczas *Warszawskiej Giełdy Programów i Projektów Edukacji Kulturalnej* w 2013 roku oraz II Nagrodę w V edycji *Przeglądu Innowacji i Twórczości w Edukacji* w kategorii „kreatywny nauczyciel, pedagog, metodyk, innowator”.

- „Bydlak” – (2014 r.),
- „Ania” – (2015 r.),
- „Rozmowa z matką” – (2016 r.),
- „Wyspa” – (2017 r.),
- „Chcę żyć” – (2018 r.),
- „Wataha” – (2019 r.).

Scenariusze wymienionych sztuk są autorskimi pomysłami, poruszającymi konkretne problemy etyczne lub społeczne. Celem działań pedagogicznych jest wyposażenie wychowanków MOW w wiedzę o świecie, ludziach i o nich samych oraz zmniejszanie niedostosowania społecznego.

Etapy pracy nad spektaklem

Teatr pełni nie tylko funkcję artystyczną – przedstawienie jest powodem do rozmowy o sprawach osobistych, różnorodnych charakterach, relacjach społecznych czy wartościach etycznych. Praca nad spektaklem pozwala nazwać, zrozumieć i świadomie okazywać emocje. To ma ogromne znaczenie resocjalizacyjne.

W procesie pracy nad przedstawieniem wyróżniam trzy etapy:

- integracyjny;
- emocjonalny;
- artystyczny.

Pierwszy etap – integracyjny – to praca nad stworzeniem jedności w grupie, usunięciem nieformalnych podziałów, wytworzeniem twórczej atmosfery zajęć, opartej na życzliwości, zaufaniu i wsparciu. Jednym z wielu elementów ćwiczeń, które wprowadzam na tym etapie pracy, są gry dramowe, takie jak np. naśladowanie zwierząt, odgrywanie improwizowanych scenek, zabawa w skojarzenia, wspólne układanie opowieści. Pracuję nad poprawianiem relacji w grupie, umiejętnościami interpersonalnymi – w szczególności nad dobrą komunikacją i umiejętnością współpracy. Istotnym zagadnieniem jest wprowadzenie pewnych norm i zasad postępowania podczas zajęć. Zawieramy kontrakt grupowy, w którym ustalamy, że zajęcia są dobrowolne, pracujemy zespołowo i wspieramy się.

Aby uatrakcyjnić i wzmocnić relacje w zespole, wprowadzam elementy edukacji, opierające się na wspólnym uczestnictwie w kulturze – m.in. organizuję wyjścia do muzeów oraz teatrów. Stałymi elementami pracy z młodzieżą są również wyjazdy integracyjne i survivalowe⁵ podczas których wychowankowie nabywają nowych umiejętności oraz wzbogacają swoją wiedzę o życiu. Ciekawym doświadczeniem integrującym grupę była wyprawa do Gdańska. Dzięki nagrodzie, otrzymanej podczas udziału w jednym z festiwali teatralnych, mogłem zakupić bilety na samolot dla wychowanków i zorganizować im jednodniowe zwiedzanie miasta oraz kąpiel w morzu.

Ten etap nie różni się zbyt wiele od pracy socjoterapeutycznej czy wychowawczej.

Drugi etap – emocjonalny – to analiza problemu sztuki, czyli najważniejszy etap z punktu widzenia pedagogiki resocjalizacyjnej. Podczas czytania scenariusza wychowankowie dzielą się swoimi życiowymi doświadczeniami. Rozmowom towarzyszy dużo emocji – chłopcy opowiadają o rodzinnych dramatach, które są dla nich bardzo wstydliwe, i w codziennej rzeczywistości ośrodka te zwierzenia nie miałyby okazji zaistnieć. Dopiero teatralnie zaaranżowana sytuacja, w której wychowankowie czują się bezpiecznie, pozwala im otwarcie mówić o emocjach. Budowanie zaufania to ważny moment pracy z podopiecznymi ze względów terapeutycznych i wychowawczych.

W ramach tego etapu prowadzę warsztaty, które pomagają nazwać poszczególne stany emocjonalne, a następnie je wyrazić. Podczas pracy warsztatowej dokonałem ważnej obserwacji, dotyczącej wyrażania emocji przez wychowanków – bardzo naturalnie okazują złość, agresję, frustrację, irytację, natomiast mają dużą trudność w okazywaniu dumy, szczęścia czy tęsknoty. Zapewne ma to związek z ich doświadczeniami życiowymi, w których negatywne emocje pojawiają się częściej niż pozytywne. Młodzieży łatwiej wyrazić agresję niż poczucie dumy.

W procesie poprzedzającym publiczne prezentacje korzystam z pomocy specjalistów – głównie psychologa i logopedy. Zadaniem psychologa jest wsparcie podopiecznych w przypadku poruszania przez nich trudnych i osobistych spraw. Zadaniem logopedy jest pomoc w uzyskaniu poprawnej wymowy – praca nad dykcją i emisją głosu.

Trzeci etap – artystyczny – to próby i występy. Praca skupia się wokół zapamiętywania tekstu, poznawania technik aktorskich i wdrażania koncepcji reżyserskich. Dla wychowanków nauka ról nie zawsze jest łatwa i stanowi dla nich duże wyzwanie. W ramach warsztatów chłopcy rysują komiksy lub ilustracje do spektaklu – przedstawiają swoją wizję sceny. Ponadto zadaniem każdego uczestnika zajęć jest napisanie portretu psychologicznego swojego bohatera. Próby są mozolne i wymagają wielu powtórzeń, nauki ruchu scenicznego, gestów, modulowania głosu, głośnego i wyraźnego mówienia. Nauka wszystkich elementów, składających się na

⁵ Zob. online: Zimowy wypad pod namioty – survival w lutym, <http://www.mowdolna.pl/component/content/article/203-zimowy-wypad-pod-namioty-survival-w-lutym.html> [dostęp: 13.11.2020].

całość przedstawienia, wymaga ciężkiej pracy i samodyscypliny młodzieży. Fakt ten stanowi duże wyzwanie dla prowadzącego, ponieważ przeciętny wychowanek ośrodka nie jest do tego przyzwyczajony.

Podczas prób dochodzi do wielu zmian w obsadzie spektaklu – aktorzy rezygnują z zadań aktorskich, gdyż nie wytrzymują presji związanej z nauką roli na pamięć. Rezygnacja wynika również z trudności w odgrywaniu danej postaci scenicznej, w przypadku gdy wychowanek czuje się w niej źle. Zmiany dotyczą także scenariusza, gdyż niektóre kwestie dialogowe oraz monologi są za trudne lub niedostosowane w warstwie słownej. Przygotowanie premiery nie może być długim procesem, ponieważ chłopcy chcą szybkich efektów. Z jednej strony każda próba to przybliżanie do dobrego odtwarzania ról, z drugiej – im więcej prób, tym większe ryzyko znudzenia i przeciężenia.

Na każdy etap pracy z grupą przeznaczam inną ilość czasu. Często zdarza się, że różne etapy pokrywają się – na przykład zajęcia integrujące odbywają się przez cały okres trwania projektu, ale stopniowo zajmują mniej czasu niż na początku tworzenia się grupy teatralnej. Bywa i tak, że w trakcie pracy nad spektaklem dołącza nowa osoba i wtedy trudno powtórzyć cały proces integracji, a konieczne jest, by aktor czuł się dobrze, współpracując z grupą i miał do niej zaufanie. Zadbanie o poczucie bezpieczeństwa i wzajemne zaufanie jest ważne ze względu na problematykę poruszaną w sztuce oraz osobiste doświadczenia uczestników. Dzięki temu zespół lepiej się rozumie.

Występy publiczne

Wyróżniam dwa rodzaje występów. Pierwszy odbywa się w trakcie konkursów, festiwali, spotkań teatralnych, podczas których ma miejsce rywalizacja i jury ocenia spektakle pod kątem ogólnego wyrazu artystycznego. Jurorzy to przeważnie osoby z doświadczeniem aktorskim, reżyserskim, pedagogicznym. Komunikat zwrotny od specjalistów z dziedziny teatru – niezależnie od tego czy pozytywny, czy negatywny – jest ważną częścią samorozwoju i dalszego kierunku doskonalenia. Cenną zaletą udziału w konkursach teatralnych jest konfrontacja z uczniami z innych szkół. Chłopcy z młodzieżowego ośrodka wychowawczego występują na scenie obok licealistów, niekiedy z renomowanych szkół. Na jednym z przeglądów organizowanych w 2014 roku – Warszawskim Festiwalu Teatralnym Młodych w Starej Prochowni zdobyliśmy trzecie miejsce. Chłopcy byli tym faktem bardzo podbudowani, wręcz uskrzydleni, ponieważ zostali ocenieni wyżej niż uczniowie, którzy swoją sztukę zagrali w całości po hiszpańsku. Gdy wracaliśmy z gali finałowej do ośrodka, moi wychowankowie z radości – niczym kibice na ulicy – śpiewali: „Kto trzecie miejsce ma? Oczywiście MOW Dolna!”. Spontaniczna reakcja była wyrazem dumy z otrzymanej nagrody – świadczyła o ważnym efekcie pedagogicznym, który można uzyskiwać nielicznymi działaniami.

Osiągnięcia artystyczne i ocena spektakli dokonywana przez niezależne i fachowe jury są także elementem ewaluacji pracy nad spektaklem. Uczestnictwo w takiej rywalizacji jest istotne nie tylko ze względu na werdykt, ale również na kontakt z młodzieżą spoza ośrodka. Należy zauważyć, że życie w murach ośrodka zamyka

możliwość skonfrontowania nabytych w drodze resocjalizacji umiejętności społecznych i ewentualne ich skorygowanie. Podczas kontaktów ze środowiskiem zewnętrznym zdarzają się trudne sytuacje – na przykład ujawniają się: tak zwany brak manier, trudności komunikacyjne, czy kłopoty w zrozumieniu dystansu społecznego. Jednak to właśnie dzięki uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych jest możliwa ich późniejsza analiza. Rozmowy z wychowankami o zaistniałych problemach są okazją do pracy wychowawczej nad kolejnymi obszarami współżycia społecznego.

Drugi rodzaj występów nie podlega ocenie jurorów. Spektakle – organizowane w szkole z okazji różnych wydarzeń i uroczystości – skierowane są do rodziców i kolegów z ośrodka. Jest to sytuacja odmienna niż na festiwalach teatralnych, gdyż widzowie znają aktorów i kontekst powstawania spektaklu. Po prezentacji przedstawienia organizowane jest spotkanie widzów z wychowankami. Młodzi aktorzy mają więcej miejsca i czasu, aby opowiedzieć o kulisach pracy nad spektaklem oraz napotykanym trudnościach, podczas grania swojej roli. Stworzenie przestrzeni do dyskusji daje też okazję publiczności do zadawania pytań, dotyczących etapów powstawania spektaklu oraz wyrażenia pochwał i wdzięczności młodym aktorom. Z terapeutycznego punktu widzenia wystawianie przedstawień to również ważna działalność. Widownia jest nieodzownym elementem sztuki teatralnej, a szkolna publiczność reprezentantem ogółu społeczeństwa. Dlatego tak ważna jest reakcja widowni, która informuje aktorów o zainteresowaniu sztuką. Aplauz publiczności wywołuje w wychowanku poczucie zadowolenia i satysfakcji z dobrze wykonanej pracy scenicznej. W ten sposób widownia zaspokaja w aktorze potrzebę uznania i akceptacji. Jeśli uczeń jest podziwiany i dostaje pozytywny komunikat zwrotny od widza, to wie, że społeczeństwo jest mu przychylnie i potrzebuje go. Dlatego każdy występ dla publiczności – czy podczas konkursów, czy w ośrodku – wpływa na budowanie pozytywnego wizerunku wychowanków i zwiększa ich akceptację społeczną.

Sztuka oddziałuje nie tylko na widza, ale i na twórcę, który czuje zadowolenie ze swojej pracy. Dobrostan podczas tworzenia sztuki sprzyja samorealizacji oraz pomaga osiągnąć szczęście. Pozytywne nastawienie do siebie i do świata jest powodem do przewartościowania swojego życia, motywacją do rezygnacji z zażywania środków psychoaktywnych w celu osiągnięcia dobrostanu.

Cele projektu

Głównym celem TMN jest resocjalizacja nieletnich. Poprzez wspieranie rozwoju twórczego, moralnego wychowanków oraz wzbudzanie w nich refleksji etycznej, następuje zmniejszanie demoralizacji i eliminacja postawy aspołecznej.

Główny cel TMN dzielę na cztery cele szczegółowe: artystyczne, psychologiczno-pedagogiczne, edukacyjne i społeczne.

1. Cele artystyczne:

- stworzenie przez wychowanków placówki resocjalizacyjnej autorskiego spektaklu teatralnego, który wywoła refleksję etyczną u aktorów i widzów;
- wystawienie spektaklu dla publiczności jako zwieńczenie pracy twórczej.

2. Cele psychologiczno–pedagogiczne:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości i podniesienie samooceny;
- wywołanie refleksji etycznej i filozoficznej;
- rozwijanie empatii;
- odkrywanie talentów i rozwijanie zainteresowań działaniami twórczymi;
- wspieranie rozwoju intelektualnego i emocjonalnego;
- wzmacnianie poczucia sprawczości;
- nauka rozpoznania i wyrażania emocji;
- stwarzanie sytuacji pedagogicznych, sprzyjających okazywaniu poczucia dumy i dobrostanu psychicznego;
- stymulacja silnych wrażeń w sposób akceptowalny społecznie;
- stwarzanie warunków do rozmów dotyczących trudnych przeżyć;
- rozwijanie umiejętności wystąpień publicznych i radzenia sobie z treścią;
- nauka systematycznej pracy i dążenia do wyznaczonych celów;
- rozwijanie odpowiedzialności i współpracy zespołowej;
- rozwijanie poprawnej komunikacji interpersonalnej.

3. Cele edukacyjne:

- rozwijanie kreatywności i ekspresji;
- zainteresowanie sztuką teatralną;
- doskonalenie wymowy, dykcji, modulacji i emisji głosu;
- rozwijanie pamięci;
- rozbudzanie zainteresowań twórczych;
- nauka techniki teatralno–scenicznej;
- rozwijanie kompetencji aktorskich;
- partycypowanie w świecie kultury;
- uczestniczenie w wydarzeniach o charakterze ludycznym.

4. Cele społeczne:

- wypełnianie czasu wolnego konstruktywnymi zajęciami;
- poprawa wizerunku, a dzięki temu zwiększanie atrakcyjności społecznej wychowanków ośrodka wychowawczego;
- promocja kultury i sztuki oraz włączanie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym;
- stwarzanie sytuacji sprzyjających powstawaniu u wychowanków świadomości ich roli jako społecznych edukatorów;
- burzenie stereotypu nieczulej, bezmyślnej i aspołecznej jednostki oraz ukazanie wrażliwego na cierpienie nastolatka;
- wyposażanie wychowanków w nowe kompetencje społeczne, które pozwalają im świadomie projektować swoją przyszłość.

Powyższe wymienione cele realizowane są w trakcie trwania całego projektu. Granice między nimi są bardzo płynne – niejednokrotnie nakładają się. Tak dzieje się w przypadku opanowywania roli na pamięć, które może służyć osiągnięciu celów zarówno edukacyjnych, jak i artystycznych. Wszystkie cele zmierzają jednak do tego, aby zmniejszać niedostosowanie społeczne wychowanków poprzez wykreowanie

w nich indywidualnych cech, stwarzać warunki do akceptacji społecznej oraz wyposażać w umiejętności, które pozwolą im lepiej radzić sobie w dorosłym życiu.

Ewaluacja projektu

Ewaluacja umożliwia uzyskanie wiedzy na temat przydatności prowadzonego projektu – Teatru Moralnego Niepokoju i poznanie wpływu na rozwój osobowościowy wychowanków.

Proces ewaluacji najłatwiej podsumować, biorąc pod uwagę cele artystyczne. W trakcie ośmioletniej działalności Teatru Moralnego Niepokoju powstało 8 autorskich spektakli, które młodzież zaprezentowała ponad 90 razy – najczęściej w roku szkolnym 2014/2015. Wartość artystyczną przedstawień potwierdzają nagrody otrzymane w konkursach i na przeglądach teatralnych.

Trudniejsze do oceny są cele psychologiczno–pedagogiczne, bowiem swoje wnioski opieram na obserwacjach, rozmowach oraz badaniach ankietowych.

Podczas zajęć warsztatowych TMN przeprowadziłem badanie ankietowe, a zadaniem wychowanków było udzielenie odpowiedzi na następujące zagadnienia:

1. Napisz swoje najmilsze wspomnienie związane z teatrem.

- Nauczyłem się współpracy i pokazałem, że mam talent.
- Zdobyć nagrody na Ogólnopolskim Przeglądzie Artystycznym „Kowadło” w Kuźni Raciborskiej.
- Zdobyć III miejsca podczas konkursu w Starej Prochowni.
- Zdobyć III miejsca podczas konkursu w Starej Prochowni – wtedy dowiedziałem się, że jednak coś umiem.
- Po występie dostawałem gratulacje i dziewczyny powiedziały, że jestem bardzo dobry w tym.
- Zdobyć podium na Ogólnopolskim Przeglądzie Artystycznym „Kowadło”.
- To, jak pierwszy raz wystąpiłem i jak publiczność płakała po spektaklu.
- Wtedy, gdy po kiepskim występie (w naszym odczuciu) w Starej Prochowni, i tak udało się nam zająć III miejsce.
- Możliwość pokazania się na scenie.

2. Opisz swoje najgorsze doświadczenie związane z teatrem.

- Ucieczka z ośrodka dwóch kolegów na kilka dni przed premierą.
- Nieudany wyjazd do Płocka na przegląd teatrów⁶
- To, że przeze mnie i dwóch moich kolegów nie mogliśmy pojechać na przegląd do Płocka.
- Nie miałem.
- Jak graliśmy na Strażackiej i tekst mi się pomylił.
- To, gdy publiczność z Kuźni gadała podczas spektaklu, naszego występu.

⁶ Spektakl „Ania” został zakwalifikowany do udziału w XXV Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych HECA w Płocku. Niestety, na kilka dni przed festiwalom, trzech uczestników projektu bardzo poważnie naruszyło regulamin placówki, czego efektem było odwołanie udziału w przeglądzie.

– Kiedy aktorzy rezygnują, a w naszym przypadku, jeśli ktoś ucieknie lub nie wróci, to plany strasznie się psują.

– Dużo prób i strach przed występem.

3. Co chciałbyś przekazać prowadzącemu zajęcia teatralne?

– Dzięki grupie teatralnej nasze zachowanie może się zmienić na lepsze. Jeśli nie teatr, to nie bylibyśmy tak zgraną paczką.

– Podziękować za to, że pan nam pomógł.

– Podziękować za poświęcony nam czas i – że mimo naszych różnych możliwości, dał nam pan szansę pokazania się.

– Dziękuję, że zagrałem w teatrze.

– Bardzo dziękuję za to, że dostałem szansę zagrania w teatrze. Ten teatr odmienił moje życie.

– Podziękować za poświęcony czas i za zaangażowanie, za to, że „wkręcił” pan każdą osobę, że chce nas nauczyć, jak wygląda prawdziwe życie.

– Dziękuję za ten trud, który pan włożył, by napisać ten spektakl, ale także, że włączył mnie pan do tego.

– Podziękować za to, że wkładał pan i wkłada dużo wolnego czasu i serca w teatr.

– Podziękować za wszystko i przeprosić, że zawiodłem.

Odpowiedzi wychowanków świadczą o dużej wdzięczności i zaufaniu do wychowawcy. Opiekun grupy teatralnej, który zapewnia dobrą komunikację w zespole, ma duże oddziaływanie pedagogiczne oparte na autorytecie.

Dzięki projektowi TMN zakładane cele artystyczne, psychologiczno–pedagogiczne, edukacyjne i społeczne zostały osiągnięte. Wychowankowie chętniej angażowali się w różne formy pracy twórczej – zgłaszali się do konkursów recytatorskich i uroczystości szkolnych. Młodzież – wcześniej zaniedbana wychowawczo – zainteresowała się teatrem, z którym miała dotychczas niewielki kontakt. Zaangażowanie przejawiało się między innymi w głębokim przeżywaniu sukcesów, ale i porażek. Analiza losów bohaterów sztuki zachęciła uczestników zajęć do osobistych zwierzeń na forum grupy. Zauważył to jeden z chłopców, sytuując wysoko w hierarchii atrakcyjności zajęć – „szczerze rozmowy na świetlicy”. Pozwoliło to wychowawcom lepiej poznać problemy wychowanków i dostosować metody pomocy psychologiczno–pedagogicznej. Bliski kontakt wychowawców z wychowankami, który powstał dzięki zajęciom teatralnym, pozwalał na szybką reakcję w sytuacjach konfliktowych – rozpoznawalne stały się sygnały niewerbalne, które umożliwiły demaskowanie różnych prób manipulacji. Niezwykle pomocne były treningi aktorskie, oparte na pracy z ciałem, polegające na wyrażaniu i rozpoznawaniu stanów emocjonalnych. Zadaniem uczestników było nazwanie emocji, a następnie ich zaprezentowanie. Przed przystąpieniem do projektu stany emocjonalne nie były tak oczywiste dla wychowanków, pojawiały się problemy z kontrolą i panowaniem nad nimi.

Mogę śmiało powiedzieć, że udział w projekcie dał młodzieży możliwość przeżycia wielu pozytywnych chwil w relacji z rówieśnikami, nauczycielami, wychowawcami i osobami z zewnątrz ośrodka. Chłopcy niejednokrotnie zapraszali na występy swoje rodziny oraz kolegów i im dedykowali powstałe przedstawienia.

Grupa dobrze współpracowała, co przyczyniło się do lepszej komunikacji i przeciwdziałania wykluczeniu jej członków. Wychowankowie docenili wartość wspólnej pracy, równy podział obowiązków i zaangażowanie osób odpowiedzialnych za TMN. Wychowawca przestał być tylko osobą uprawnioną do prawienia morałów, ale stał się przewodnikiem i ekspertem. Wspólny cel przełamał polaryzowane role ucznia i nauczyciela, każdy uczestnik czuł się współautorem.

W czym jesteś dobry?

Nowo przyjętemu wychowankowi zadają pytanie: w czym jesteś dobry? Najczęściej słyszę odpowiedź: – „w niczym”. Po zagranii w kilku spektaklach młodzież zmienia sposób postrzegania siebie, choć część chłopców nie mówi o tym wprost lub nie eksponuje swoich osiągnięć teatralnych. Siedemnastoletni wychowanek we wspomnieniach po swoim pierwszym występie napisał: „Wtedy po raz pierwszy od dłuższego czasu widziałem, że mama jest ze mnie dumna i cieszyłem się, że mogę w końcu jej pokazać, że do czegoś się nadaję i jestem w czymś dobry. Po tym występie, koledzy, wychowawcy i nauczyciele z ośrodka, a także rodzice – nawet innych chłopaków – gratulowali mi dobrze zagranej roli, byłem wtedy bardzo dumny z siebie”.

Emocje związane z występem są bardzo ważne: dają pewność siebie, świadomość nabytych umiejętności i poczucie własnej wartości, wynikające z zaangażowania w ważne przedsięwzięcia sceniczne. Aktorzy z TMN nie są wybitnie uzdolnieni, często są to chłopcy poniżej przeciętnej normy intelektualnej. Dużym problemem jest dla nich zapamiętanie długich tekstów. Teatr i sukcesy sceniczne stwarzają możliwości do wzmacniania ich samooceny i wiary we własne siły.

W wychowankach zachodzi ogromna przemiana – przełamują bariery, które zadziwiają ich samych i innych. Jurorzy są pod wrażeniem, że zbuntowani chłopcy z ośrodka wychowawczego nie wstydzą się okazywania emocji. W przedstawieniu "Wataha" jest bardzo dużo scen teatralnych opartych na bliskości i kontakcie fizycznym – nie stanowi to dla chłopców żadnego problemu. Wychowanek pochodzący z małej wsi pod Warką często wspominał scenę zagraną w Wyszowskim Ośrodku Kultury „Hutnik”: „była super, duża, wielka widownia, dobre światło, tam to można grać! A Michał twierdzi, że jak opowiada dziewczynom, że gra w teatrze, to bardzo im to imponuje”.

Ćwiczenia aktorskie rozwijają inteligencję emocjonalną i empatię. Wchodzenie w rolę pozwala lepiej zrozumieć drugiego człowieka i uwrażliwia. Teatr uczy odczytywać, wyrażać ruchem, gestem i mimiką ludzkie uczucia, przeżycia oraz emocje. Jest też świetnym narzędziem do rozwoju inteligencji emocjonalnej. Nie istnieje spektakl bez emocji. Wychowankowie mają bardzo duże deficyty w rozumieniu, nazywaniu i wyrażaniu uczuć. Aktorstwo jest skutecznym narzędziem w rozwijaniu emocji.

Występom na scenie towarzyszy duża trema, więc wcześniej rozmawiamy o tym, jak skutecznie sobie z nią radzić. Szukamy sposobów relaksacji, które ograniczają stres. Podopieczni z placówek resocjalizacyjnych często szukają silnych doznań, dlatego można u nich zauważyć skłonność do zachowań ryzykownych. Występy

przed publicznością doskonale zaspokajają potrzebę silnych emocji – każdemu występowi towarzyszy stres i trema, ale i poczucie ulgi po występie. Z jednej strony trema nie jest przyjemnym uczuciem, z drugiej jednak sprzyja budowaniu odporności psychicznej, szczególnie, gdy opiera się na pozytywnym stresie.

Jak już wspominałem, młodzież niedostosowaną społecznie cechuje niska odporność psychiczna. Osoby te: nie wyznaczają sobie ambitnych celów, łatwo poddają się przy pojawiających się trudnościach, nie potrafią znaleźć konstruktywnego rozwiązania problemu, często sięgają po destrukcyjne substytuty, popadają w uzależnienia, okaleczają się, stosują agresję werbalną i fizyczną. Dlatego losy bohaterów sztuki często splatają się z biografiami wychowanków, to ich życie staje się dla mnie inspiracją podczas pisania scenariusza. Bliskość fikcji i biografii daje okazję do bezpiecznego omawiania osobistych historii, co ma działanie terapeutyczne.

Problemy

Jednym z problemów jest stworzenie zespołu teatralnego. Zachęcanie młodzieży z ośrodka wychowawczego do udziału w zajęciach teatralnych jest bardzo wymagającym zadaniem. Słowo teatr zazwyczaj ich odstrasza, ponieważ mają z nim złe skojarzenie – część nie wie, czym tak naprawdę jest teatr i jaka jest jego rola. Niektórzy wychowankowie nigdy w nim nie byli, a pozostali kojarzyli teatr ze szkolnymi akademiami i wystawianymi na nich przedstawieniami. Widzieli jedynie sztuki z kanonu lektur szkolnych, takie jak „Zemsta” czy „Hamlet”, które były dla nich zbyt trudne w odbiorze. Innym problemem jest brak wiary we własne możliwości. Chłopcy boją się, że zapomną swoich ról. Obawiają się również reakcji otoczenia i tego, że zostaną ośmieszeni.

Dużym wyzwaniem było dla mnie pogodzenie funkcji wychowawcy i instruktora teatralnego. Staram się motywować młodzież oraz dbać, by podczas trwania całego projektu panowała przyjazna atmosfera, a uczestnicy zajęć rozumieli się i wspierali.

Kiedy pełnię funkcję wychowawcy, muszę dbać o przestrzeganie norm i zasad, wynikających z przebywania w ośrodku – wymagać utrzymywania porządku, rozliczać z niestosownego zachowania podczas lekcji czy egzekwować przestrzeganie regulaminu placówki. W pracy z młodzieżą pojawiają się różne problemy wychowawcze. Nieraz wychowankowie wykorzystują wiedzę, że spektakl nie może odbyć się bez głównego bohatera. Taka sytuacja miała miejsce podczas jednego z dni otwartych placówki, gdy mieliśmy wystawić sztukę. Kilka dni wcześniej chłopiec grający ważną postać nie wrócił do ośrodka w wyznaczonym terminie. Kiedy pojawił się w ośrodku, tuż przed występem, zgodnie z regulaminem miał wstrzymane wyjazdy i ograniczone przywileje. Wyciągnięte konsekwencje z niedostosowania się do regulaminu placówki wpłynęły na nastrój i decyzję wychowanka. Na dwie godziny przed występem zakomunikował wychowawcom, że nie wystąpi w przedstawieniu i wycofuje się z projektu. Ostatecznie po rozmowach z dyrektorem ośrodka i innymi wychowawcami udało się przekonać chłopca, by zagrał. Podobnych problemów wychowawczych było dużo.

Z takich sytuacji płynie duża wartość pedagogiczna dla całej społeczności ośrodka – zarówno dla wychowanków, jak i wychowawców. Z kolei udział w zajęciach teatralnych oraz gra w spektaklu mają duży wpływ na grupę, uczą odpowiedzialności za siebie i innych. To właśnie w takich momentach najbardziej zauważalna jest sprawczość. Ponadto ważna jest motywacja młodzieży i wytrwałość w dążeniu do obranego celu. Rezygnacja ma miejsce tylko wtedy, gdy wszystkie możliwości zostają wyczerpane. Jeśli jednak istnieje choćby najmniejsza szansa na realizację, pracujemy dalej – pomimo udziału młodzieży w sytuacjach wymagających emocjonalnego zaangażowania. To one stanowią bardzo cenną lekcję i stają się metodą pracy.

Innym problemem jest brak współpracy i odpowiedzialności za realizację wspólnego projektu. Pomimo wprowadzania na próbach wielu działań integracyjnych często dochodzi do wybuchów werbalnej agresji między wychowankami. Powodem do kłótni bywa błaha sprawa, która kończy się niemiłą wymianą zdań. Konflikty częściej występują na początku projektu, ale za każdym razem utrudniają prowadzenie zajęć. Są one bardzo energochłonne i wydłużają pracę, jednak z pedagogicznego punktu widzenia mają korzystne działanie. Pozwalają bowiem odkryć istotę dobrej komunikacji, zwrócić uwagę na potrzebę tolerancji, szacunku, zrozumienia oraz wzajemnego wsparcia – z tym właśnie najwięcej problemów mają nastolatki niedostosowani społecznie. Jeśli nawet nie udaje się nam osiągnąć celu artystycznego, to celem ważniejszym jest rozwój umiejętności interpersonalnych.

W osiągnięciu celu artystycznego przeszkodą są też ograniczenia związane z niskimi możliwościami intelektualnymi, słabą pamięcią (wielu wychowanków przed trafieniem do ośrodka zażywało dopalacze lub marihuanę), mało rozwiniętym językiem emocjonalnym. Chodzi jednak o to, żeby mimo tych trudności, zaktualizować funkcje poznawcze i emocjonalne wychowanków w najbardziej efektywny sposób, pomijając swoje ambicje twórcze.

Z moich doświadczeń pedagogicznych wynika, że scenariusz sztuki musi być zrozumiały dla nastolatka, bliski jego życiu i problemom, dlatego unikam klasycznych dzieł. Większość młodzieży z ośrodka wychowawczego reprezentuje niski poziom świadomości kulturalnej i wiedzy ogólnej. Z jednej strony teatr nobilituje ich, ale z drugiej – ambitne sztuki mogą zniechęcać. Uważam, że klasyczne dzieła można realizować dopiero po szerszym zapoznaniu młodzieży z zagadnieniami z zakresu teatru.

Bardzo poważnym problemem jest niska motywacja do pracy intelektualnej, a takiego zaangażowania wymaga przygotowanie przedstawienia. Jedną z dominujących cech wyróżniających nieletnich z ośrodka wychowawczego jest niewypełnianie obowiązku szkolnego – to najczęstsza przyczyna umieszczenia ich w placówce. Podczas realizacji spektaklu „Wataha”, dwóch chłopców, mocno zaangażowanych w powstanie poprzednich występów z dnia na dzień wycofało się z projektu. Wyjaśnienia dotyczące rezygnacji z udziału w przedstawieniu były następujące: „nie chce mi się”, „teatr mi się już znudził”, „chcę odpocząć”.

Wychowankowie, którzy nie chcą brać udziału w spektaklu lub rezygnują z powierzonych zadań scenicznych, nadal uczestniczą w próbach jako obserwatorzy. W razie nagłych zmian obsadowych łatwiej przygotować takie osoby do występu, nawet w krótkim czasie.

Zdarzyło się, że jeden z chłopców nie wrócił do ośrodka w wyznaczonym terminie. Jego rolę z konieczności przejął kolega z grupy – co więcej, nauczył się jej przez jeden wieczór i poranek. Takie sytuacje są niezwykle ważne pod względem wychowawczym. Wyzwalają ogromny potencjał oraz mobilizują i jednoczą grupę. Sprawiają, że w przedstawieniu występują wychowankowie, którzy wcześniej odmawiali w nim udziału. Jednak motywacja i odpowiedzialność za zespół przyczyniają się do podjęcia nowych ról dla ratowania projektu.

Podczas intensywnego wiosennego okresu i udziału w wielu konkursach teatralnych jeden z chłopców złamał rękę – nie było już szans na przygotowanie dublera. Wtedy zmieniliśmy scenariusz tak, aby bohater też miał rękę w gipsie. Jak się później okazało, zmiana była ciekawym zabiegiem scenicznym, gdyż pomysł z rekwizytem wszedł na stałe do scenariusza. Nagłe zdarzenie przyczyniło się do kreatywnego rozwiązania, które pomogło sfinalizować występ.

Podsumowanie

W pracy resocjalizacyjnej stawiam sobie za cel zmianę perspektywy postrzegania wychowanków MOW przez społeczeństwo. Niezmiernie ważną kwestią jest, aby w moim podopiecznym dostrzeżono nastolatka wrażliwego nie tylko na krzywdę i cierpienie ludzkie, ale również na sztukę. Sprzyja to inkluzji społecznej i zmniejszaniu napięcia między jednostką a społeczeństwem.

Dzięki pozytywnemu wzmocnieniu, silnej motywacji i treningowi pamięci wychowanków, znacznie wzrasta ich wydajność intelektualna. Niektórzy twierdzą, że dzięki występom w teatrze łatwiej przyswajają wiedzę – więcej rozumieją, szybciej liczą. Takie spostrzeżenia mają również nauczyciele, którzy zauważają większą otwartość młodzieży i gotowość do podejmowania dyskusji na poważne tematy.

Teatr uczy nie tylko ról scenicznych, ale i społecznych, co jest szczególnie ważne w przypadku osób, które nie mają wzorców w domu rodzinnym. Resocjalizacja metodą teatru jest wspaniałym laboratorium życiowym dla aktora. Wychowanek gra nie tylko dla widza, ale przede wszystkim dla siebie. Ważną zaletą jest konieczność wcielania się w różne role. Aktor – wychowanek patrzy przez chwilę na świat z perspektywy drugiego człowieka i poprzez rolę rozpoznaje swoje postępowanie, którym niegdyś mógł krzywdzić innych. Dzięki temu rozwija empatię. Wejście w rolę ofiary pozwala młodemu człowiekowi lepiej poznać kryteria oceny dobra i zła i zmusza do zadania sobie pytania: „czy można żyć inaczej?”.

Włączenie wszystkich wychowanków do twórczej pracy zniwelowało podziały grupowe – każdy czuł się ważny i potrzebny. Przydzielenie wyznaczonych ról w zespole i odpowiedzialności za nie spowodowało, że każdy miał „swoje miejsce” i okazję udowodnienia własnej przydatności dla innych. Jako instruktor stałem się autorytetem i przewodnikiem po świecie teatru – nie byłem już traktowany jak osoba „z drugiej strony systemu”.

Teatr wpływa na rozwój zainteresowań i poszerza horyzonty kulturowe. Uczestnicy projektu częściej i chętniej niż wychowankowie z innych grup oglądają spektakle, angażują się w konkursy i działalność pozaszkolną. Przygoda z teatrem

staje się też często dobrym wstępem do budowania planów na przyszłość. Doświadczanie pozytywnych emocji po występach motywuje nastolatka do poszukiwania dalszego rozwoju zainteresowań w amatorskich grupach teatralnych, działających w domach kultury w ich miastach.

Teatr jest metaforą resocjalizacji, ponieważ każdej roli społecznej przypisuje określony katalog praw i obowiązków. Brak respektowania norm, wynikających z pełnionych ról społecznych, przyczynia się do braku respektowania norm moralnych i prawnych. Jeśli dziecko pozna zasady i normy postępowania oraz będzie je stosować w życiu, to otrzyma nagrodę w postaci społecznej akceptacji.

Teatr jest mikroświatem, w obrębie którego do scenicznej roli są przypisane prawa i obowiązki, które aktor musi znać. Dlatego uważam, że teatr w pracy resocjalizacyjnej z nieletnimi niedostosowanymi społecznie jest bardzo skutecznym narzędziem.

Bibliografia

Bartoszak P., (2014), *Teatroterapia? teatr jako metoda terapeutyczna*, Saarbrücken: Bezkresy Wiedzy.

Bielańska A., (2009), *Psychodrama? elementy teorii i praktyki*, Warszawa: Eneteia.

Bielańska A., (2002), *Teatr, który leczy*, Kraków: Uniwersytet Jagielloński.

Boal A., (2014), *Gry dla aktorów i nieaktorów*, Warszawa: Wydawnictwo Cyklady, Wydawnictwo Drama Way.

Clifford S., Herrmann A., (2003), *Teatr przebudzenia*, Warszawa: Wydawnictwo Cyklady.

Dyrda M.J., (2008), *Aspiracje młodzieży niedostosowanej społecznie*, [w:] Konopczyński M., Nowak B.M. (red.), *Resocjalizacja? ciągłość i zmiana*, Warszawa: WSPR Pedagogium.

Dziedzic A., (2000), *Drama a wychowanie*, Warszawa: Wydawnictwa CODN.

Florczykiewicz J., (2008), *Kreatywność a procesy adaptacji społecznej*, Siedlce: Akademia Podlaska w Siedlcach.

Florczykiewicz J., (2010), *Teoria arteterapii Tomasza Rudowskiego? implikacje do resocjalizacji przez sztukę*, „Szkoła Specjalna”, nr 3, (2010), t. 71, Warszawa: Akademia Pedagogiki Specjalnej.

Florczykiewicz J., (2011), *Terapia przez kreację plastyczną w resocjalizacji recydywistów penitencjarnych*, Kraków: Impuls.

Gładyszewska-Cylulko J., (2014), *Arteterapia w pracy pedagoga. Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii przez sztukę*, Kraków: Impuls.

Harwas-Napierała B., Trempała J., (2002), *Psychologia rozwoju człowieka*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Hasiuk M., (2015), *Okrutnie dziwna strona świata? wokół teatru więziennego*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Errata.

Hołówka J., (2008), *U genezy wychowania społecznego*, [w:] Konopczyński M., Nowak B.M. (red.), *Resocjalizacja? ciągłość i zmiana*, Warszawa: Pedagogium.

Jaworska A., (2012), *Leksykon resocjalizacji*, Kraków: Impuls.

Kanał YouTube Marcina Kostyry poświęcony Teatrowi Moralnego Niepokoju – online: <https://www.youtube.com/channel/UCoJomGKwgL0kHLHZw2KmOuQ/videos> [dostęp: 6.11.2020].

Kania S., (2014), *Drama w resocjalizacji nieletnich*, [w:] Sikorski W., Sikorska A. (red.), *Od teatru pedagogicznego do teatru terapeutycznego*, Warszawa: Difin.

Kino moralnego niepokoju, artykuł na blogu „Wiedza o kulturze” – online: <https://olafeliszek.wordpress.com/kino-moralnego-niepokoju/> [dostęp: 14.10.2020].

Konieczna J.E., (2014), *Arteterapia ? w teorii i praktyce*, Kraków: Impuls.17

Konieczna J.E., (2014), *Zastosowanie teatroterapii w praktyce pedagogicznej*, [w:] *Od teatru pedagogicznego do teatru terapeutycznego*, Warszawa: Difin.

Konopczyński M., (2008), *Metody twórczej resocjalizacji*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Konopczyński M., (2014), *Pedagogika resocjalizacyjna? w stronę działań kreujących*, Kraków: Impuls.

Konopczyński M., (1996), *Twórcza resocjalizacja*, Warszawa: Editions Spotkania.

Konopczyński M., (2008), *Współczesne kierunki zmian w pedagogice resocjalizacyjnej*, [w:] Konopczyński M., Nowak B.M. (red.), *Resocjalizacja? ciągłość i zmiana*, Warszawa: Pedagogium.

Kosiński D., (2011), *Słownik wiedzy o teatrze. Od tragedii antycznej do happeningu*, Bielsko-Biała: Park Edukacja.

Kostyra M., (2019), *Ile jest warta etyka, której nie można przelożyć na język teatru*, [w:] Mrówka K., Haraburda M., Murzyn M. (red.), *Wybrane zagadnienia filozoficzne dydaktyki i pedagogiki*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Kostyra M., (2015), *Wykorzystanie teatru w edukacji etycznej*, [w:] Juchacz P. (red.), „Filozofia Publiczna i Edukacja Demokratyczna”, nr 2, (2015), t. 4, Poznań: Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Lubelski T., (2010), *Kino Moralnego Niepokoju*, [w:] Syska R. (red.), *Słownik filmu*, Kraków: Krakowskie Wydawnictwo Naukowe, online: <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/artykuly/kino-moralnego-niepokoju/321> [dostęp: 14.10.2020].

Majeutyczna metoda [hasło w:] Encyklopedia PWN online: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/majeutyczna-metoda;3936344.html> [dostęp: 16.10.2020].

Malchiodi C.A., (2014), *Arteterapia. Podręcznik*, Gdańsk: Harmonia.

Michel M., (2008), *Wzmacnianie poczucia kontroli wewnętrznej jako jeden z celów oddziaływań resocjalizacyjnych w środowisku otwartym*, [w:] Konopczyński M., Nowak B.M. (red.), *Resocjalizacja - ciągłość i zmiana*, Warszawa: WSPR Pedagogium.

Opora R., (2013), *Resocjalizacja? wychowanie i psychokorekcja nieletnich niedostosowanych społecznie*, Kraków: Impuls.

Pospizyl K., (2000), *Psychopatia*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK.

Pospizyl K., (2008), *Współczesne trendy rozwoju resocjalizacji*, [w:] Konopczyński M., Nowak B.M. (red.), *Resocjalizacja? ciągłość i zmiana*, Warszawa: WSPR Pedagogium.

- Pytka L., (2005), *Pedagogika resocjalizacyjna – wybrane zagadnienia teoretyczne, diagnostyczne i metodyczne*, Warszawa: Akademia Pedagogiki Specjalnej.
- Rudowski T., (2014), *Arteterapia? inspiracje i wartości*, Warszawa: Eneteia.
- Rudowski T., (2009), *Arteterapia w ujęciu aksjologiczno–psychologicznym*, Warszawa: IPSiR Uniwersytet Warszawski.
- Rudowski T., (2013), *Edukacja i terapia przez sztukę. Arteterapia w świetle teorii doznań transakcyjnych*, Warszawa: Eneteia.
- Strelau J., (2000), *Psychologia – podręcznik akademicki*, t. 2, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Strona internetowa Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 4 w Warszawie – online: <http://www.mowdolna.pl/> [dostęp: 6.11.2020].18
- Strona Teatru Moralnego Niepokoju na portalu Facebook – online: <https://www.facebook.com/TeatrMoralnegoNiepokoju> [dostęp: 6.11.2020].
- Szcówa A., (2016), *Oddziaływanie resocjalizujące na nieletnich w nurcie inkluzji społecznej*, [w:] *Instytucjonalna resocjalizacja nieletnich – wyzwania i perspektywy rozwoju*, Warszawa: Difin.
- Szulc W., (2001), *Sztuka w służbie medycyny. Od antyku do postmodernizmu*, Poznań: Wydawnictwo Akademii Medycznej w Poznaniu.
- Śliwa S., (2014), *Teatroterapia w procesie kreatywnej resocjalizacji osób niedostosowanych społecznie*, [w:] *Od teatru pedagogicznego do teatru terapeutycznego*, Warszawa: Difin.
- Śliwonik L., (1999), *Teatr dla życia. Kilka wyjaśnień, refleksji, propozycji*, [w:] Gliniecki M., Maksymowicz L. (red.), *Teatr a dziecko specjalnej troski*, Słupsk: Słupski Ośrodek Kultury.
- Witerska K., (2016), *Teatr forum. Drama. Edukacja rówieśnicza*, Warszawa: Difin.
- Wolny A., (2014), *Teatr? sztuka wieloraka*, [w:] *Od teatru pedagogicznego do teatru terapeutycznego*, Warszawa: Difin.19

oprac. na podst.
Strony Internetowej ORE

By przedszkolak był szczęśliwy

Rozwój naszych dzieci, szczególnie tych najmłodszych w wieku przedszkolnym, zależy od wielu czynników. Najważniejszy z nich to kreatywny, mądry nauczyciel. Nauczyciel-przewodnik, który pokazuje kolorowy świat pełen magii, zachęca do wędrówek po nim, a te wędrówki zostawiają trwałe ślady w psychice dziecka, wpływają na jego rozwój. Takich kreatywnych nauczycieli jest w szczecińskich przedszkolach wielu. W tym numerze prezentujemy dwa autorskie programy, które zasługują na wyróżnienie. Ich autorki nauczycielki Akademii Edukacji Przedszkolaka w Pałacu Młodzieży - Kamila Jabłońska i Wioletta Królikowska posiadają najwyższe kwalifikacje do twórczej pracy z małymi dziećmi.

PRACOWNIA EKSPERYMENTÓW z elementami ekologii:

1. nauczyciel prowadzący: Kamila Jabłońska
2. 4 grupy wiekowe w przedziale 3–5 lat (zajęcia dla każdej grupy po 2 razy w tygodniu).
3. Motto programu autorskiego „*Odkrywać, to znaczy wiedzieć to, co wszyscy widzą i myśleć tak, jak nikt dotąd nie myślał*” – Albert Szend Gyorg - laureat nagrody Nobla w dziedzinie medycyny.

I. Założenia ogólne:

Dzieci już od urodzenia są ciekawskimi odkrywcami i badaczami. Uczą się przez działanie. Działania badawcze są kreatywne, dzięki czemu dzieci poszerzają swoją wiedzę, uruchamiają wyobraźnię, koncentrację uwagi, spostrzegawczość, wytrwałość, mogą pokonywać przeszkody i próbować różnych możliwości. Wykonywane eksperymenty zachęcają do myślenia, porównywania, opowiadania. Z wykonywanych doświadczeń dzieci czerpią wiele radości, jest to dla nich wspaniała zabawa.

Aktywność badawcza występuje w dwóch postaciach. Pierwszy sposób to ten, w którym nauczyciel jest inicjatorem różnych działań. Prowokuje do zadawania pytań, udostępnia pomoce badawcze. W drugim sposobie dziecko ma swobodę działania, samo wyznacza sobie tempo i czas pracy, ale jednocześnie jest to uczenie się drogą prób i błędów. Jest ono jednak narażone na wiele trudności i porażek.

II. Cele programu:

- Wspomaganie rozwoju dziecka, poprzez świadome, wielozmysłowe podejmowanie odkrywania świata,
- Nabywanie nowych doświadczeń,

- Wyzwalanie w dziecku postawy zdolnej do spostrzegania, interpretowania i przekształcania otaczającej rzeczywistości,
- Rozwijanie wielostronnej wiedzy,
- Zapoznanie z metodami i formami pracy badawczej,
- Tworzenie sytuacji edukacyjnych umożliwiających dziecku rozwijanie twórczej postawy,
- Samodzielne podejmowanie działań, prowadzenie obserwacji i eksperymentów oraz wyciąganie wniosków,
- Rozbudzanie motywacji do podejmowania i rozwiązywania innych, trudniejszych zadań.
- Podnoszenie poziomu i poszerzanie zakresu zdobywanej wiedzy i zaspokajanie naturalnej potrzeby poznawczej dziecka,
- Wyposażenie dziecka w wiedzę i umiejętności pozwalające mu zrozumieć zachodzące procesy na jego poziomie edukacyjnym,
- Doskonalenie umiejętności przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

III. Metody umożliwiające realizację programu:

- Czynne - samodzielne doświadczenie, kierowanie własną działalnością dziecka, zadań stawianych dziecku, przewidywaniu zachowań i zainteresowań dzieci, stwarzanie warunków stymulujących aktywność badawczą i twórczą oraz umożliwieniu dzieciom swobodnego wyboru decyzji związanych z samodzielnym rozwiązywaniem problemów,,
- Oglądowe – dokonywanie spostrzeżeń przez zmysły,
- Słowne – sposoby społecznego porozumiewania się, wyjaśnienie, tłumaczenie oraz metody żywego słowa działające na wyobraźnię i procesy poznawcze,
- Aktywizujące – umożliwiające aktywne odkrywanie świata.

IV. Efekty realizacji programu:

- Dziecko samodzielnie zdobędzie nowe doświadczenia. Działając myśli, poznaje zjawiska, ich cechy, właściwości, a także różnego rodzaju zależności przyczynowo – skutkowe między badanymi zjawiskami,
- Zabawy badawcze dostarczą dziecku niezliczonej ilości nowych przeżyć związanych z odkrywaniem właściwości rzeczy i zjawisk,
- Podczas eksperymentowania wiele radości dzieciom da sam proces odkrywania,
- Dzięki takim zabawom dziecko udoskonali swoją orientację w świecie, rozwinie myślenie przyczynowo – skutkowe, odbierze nowe wrażenia estetyczne,

dozna satysfakcji, zaspokoi podstawowe uczucia związane z realizacją potrzeby działania,

- Zabawy badawcze uatrakcyjnią proces dydaktyczny oraz pobudzą dzieci do twórczego działania i myślenia,
- Dziecko będzie szukało odpowiedzi na pytanie: dlaczego tak się dzieje?
- Dzięki zabawom badawczym zostanie przybliżone dzieciom bogactwo zjawisk zachodzących obok nas w życiu codziennym. Zatem pierwsze kontakty z eksperymentami prowadzonymi w formie zabaw badawczych, ułatwią dzieciom dalszą edukację w zakresie nauk ścisłych.

V. Przykładowe tematy zajęć:

1. Zabawa badawcza: „Znikająca woda”

materiały: talerzyk, świeczka, woda, szklanka, zapalniczka

Zapaloną świeczkę stawiamy na talerzyku, na którym znajduje się woda i przykrywamy słoikiem. W trakcie eksperymentu świeczka zgaśnie, a woda zostanie wessana z talerzyka do słoika.

Wniosek: tlen z powietrza podtrzymuje płomień świecy, kiedy tlenu pod szklanką zabraknie, płomień zgaśnie. Powietrze w szklance się oziębi i skurczy. W ten sposób zrobi miejsce dla wody, która wciśnie się do szklanki.

2. Zabawa badawcza: „Wulkan”

materiały: kubki jednorazowe, ocet, płyn do mycia naczyń, soda, tace, barwnik spożywczy, łyżeczki

Kubek napełniamy do połowy octem, dolewamy trochę płynu do naczyń i barwnik spożywczy, ostrożnie mieszamy, kubek stawiamy na tacy dodajemy trzy łyżeczki sody oczyszczonej. Po kilku minutach z butelki zacznie wydobywać się piana.

Wniosek: Gdy mieszamy ocet z sodą oczyszczoną powstaje gaz zwany dwutlenkiem węgla. Tworzy on w occie bąbelki gazu, który reaguje z płynem do naczyń. Powstaje przy tym tak dużo piany, że wydostaje się ona z kubka.

3. Zabawa badawcza: „Rakieta balonowa”

materiały: cienki sznurek, balon, taśma klejąca, słomka

Sznurek przeciągamy przez słomkę. Sznurek musi być naprężony. Nadmuchujemy balon i mocno zaciskamy ustnik. Szczelnie zatykając otwór balonu, przymocowujemy go do słomki taśmą klejącą. Trzymając balon umieszczamy go na jednym końcu linki, następnie odtykamy ustnik i puszczamy balon. Balon poleci wzdłuż linki.

Wniosek: kiedy powietrze wylatuje, balon pędzi w przeciwnym kierunku, jest pchany na koniec linki.

4. Zabawa badawcza: „Gumowe jajko, czyli doświadczenie z jajkiem i octem”

materiały: szklanka, ocet no i oczywiście całe surowe jajko.

Do szklanki wkładamy jajko i zalewamy ocet tak, aby całe jajko było zakryte. Odstawiamy na 24 godziny i obserwujemy reakcje jakie zachodzą. Jeżeli ktoś nie przepada za zapachem octu, może przykryć szklankę pokrywką. Już po chwili można obserwować malutkie pęcherzyki gazu unoszące się do góry. Po około godzinie można

zaobserwować na powierzchni szklanki osad, czyli pozostałość po skorupce. Na drugi dzień po wyjęciu jajka, skorupka znikła całkowicie. Jajko należy umyć pod wodą. Widać wtedy dokładnie pływające w środku żółtko. Jajo jest teraz jak gumowa piłeczka.

Wniosek: Skorupka jajka zbudowana jest z wapnia. Kiedy włożymy je do octu zachodzi reakcja i kwas octowy rozpuszcza skorupkę a jajko staje się gumowate.

5. Zabawa badawcza: „Doświadczenia z jajkiem - jak działa pasta do zębów na szkliwo?”

materiały: pasta do zębów, szczoteczka do zębów, dwa słoiki, ocet.

Dzieci zapamiętują wygląd jajek. Jedno jajko porządnie nacieramy pastą do zębów, zostawiamy na dobę, po czym spłukujemy pastę. Do dwóch słoików nalewamy ocet, do każdej wkładamy jedno jako. Warto podpisać, które jajko miało do czynienia z pastą do zębów, a które nie. Po kilkunastu minutach powinny być widoczne efekty działania octu na skorupki jajek. To z pastą pozostanie nienaruszone, ponieważ pasta do zębów zabezpiecza przed działaniem kwasu, skorupka jajka bez pasty zacznie się rozpuszczać. Jeśli pozostawimy obydwaj jajka w occie na kolejnych kilka godzin, zobaczymy, że również jako posmarowane wcześniej pastą poddaje się działaniu kwasu, ale znacznie wolniej niż jajko bez pasty.

Wniosek: Ocet (kwas) rozpuszcza związki wapnia w skorupce jajka. Pasta do zębów z fluorem chroni zęby przed wpływem kwasów bakteryjnych.

6. Zabawa badawcza: Powietrze i rośliny

materiały: gumowe rękawice, sadzonki, dwa słoiki z zakrętkami, ziemia, woda

Należy założyć rękawice a następnie umieścić swoje sadzonki w słoikach a ich korzenie muszą być całkowite zakryte przez ziemię. Następnie trzeba podlać lekko sadzonki, przysypać jedną sadzonkę dużą ilością ziemi, a potem mocno zakręcić zakrętkę. Drugi słoik należy zostawić otwarty. Oba naczynia należy położyć na kilka dni w słonecznym miejscu.

Wniosek: Rośliny potrzebują powietrza, żeby żyć pobierają one z powietrza dwutlenek węgla i przetwarzają go na swój pokarm. Produktem ubocznym tego procesu jest tlen. Dlatego dzięki roślinom powietrze jest czyste i zdrowe dla ludzi i zwierząt.

7. Zabawa badawcza: Co to za oczka – sprytna matka natura

materiały: bulwy ziemniaka z oczkami, nożyczki, doniczki, wilgotna ziemia, woda.

Należy wyciąć nożem z ziemniaka fragmenty z oczkami, wsypać do doniczki warstwę wilgotnej ziemi o grubości około 5 cm, zostawić w ziemi wycięte kawałki ziemniaka. Należy podlewać umiarkowanie i obserwować nowe rośliny, które wyrosną w oczek.

Wniosek: Większość roślin rozmnaża się wytwarzając nasiona, które rozprzestrzeniają się w środowisku. Kiedy jedno z nich upadnie na ziemię, kiełkuje i daje początek nowej roślinie. Niektóre rośliny potrafią rozmnażać się uśpionych pączków, z których mogą wyrastać nowe pędy. Pączki takie są na przykład ukryte w oczkach na powierzchni bulwy ziemniaka.

8. Zabawa badawcza: Co w śmieciach piszczy?

materiały: ziemia, pusty karton po mleku, sałata, mała plastikowa torebeczka, woda i patyk

Należy napełnić karton do połowy ziemią. Na ziemi umieścić sałatę i torebkę. W następnej kolejności należy wlać wodę do kartonu. Po tygodniu trzeba zajrzeć do kartonu oraz poruszyć zawartość patykiem i sprawdzić co rozłożyło się szybciej.

Wniosek: Niektóre przedmioty są biodegradowalne, są one pożyteczne dla naszej planety. W procesie rozkładu użyźniają glebę. Śmieci, które są całkowite naturalne, jak ogryzki jabłek albo skórka pomarańczy są w pełni biodegradowalne, przedmioty wykonane przez człowieka zwykle nie są biodegradowalne, trafiają one na wysypiska i zatrująają ziemię.

VI. Ewaluacja programu:

Ewaluacji będzie podlegać:

- atrakcyjność programu dla dzieci,
- użyteczność – czego nauczyły się dzieci podczas zajęć,
- strategia – czy stosowane metody są skuteczne.

Zostaną zastosowane różnorodne formy ewaluacyjne. Narzędziami zbierania informacji będą: anonimowe ankiety dla rodziców, kwestionariusz wywiadu z dzieckiem, obserwacje, analiza wytworów dziecięcych.

VII. Podsumowanie.

Wyobraźnia dziecka jest niezwykle bogata, ciekawość niezgłębiona, a witalność i energia maluchów nie ma końca. Ciekawość świata tkwi w każdym z nas, ale u dzieci jest ona niezwykle rozbudowana. Nasi najmłodsi zadają nieustannie pytania, które dotyczą najważniejszych zagadnień naukowych.

Program pracowni EKSPERYMENTÓW Z ELEMENTAMI EKOLOGII jest najlepszym sposobem na zaspokojenie ciekawości badawczej dzieci. W naszej pracowni będziemy wykonywać różnorodne działania, które będą miały na celu wyzwolenie chęci poznawania bogactwa i różnorodności świata. Najlepszym sposobem na zaspokojenie tej ciekawości będą zabawy badawcze, stanowiące podstawę rozwoju dziecka. Odkrywanie, zgłębianie tajemnic otaczającego nas świata pozwoli rozwijać umiejętność krytycznego myślenia, rozszerzy horyzonty i zainspiruje do dalszych poszukiwań. Będziemy poszukiwać śladów przeszłości, spróbujemy zrozumieć czym jest nasza planeta i co w sobie kryje. Uczestnicy warsztatów zamienią się w małych odkrywców. Będziemy poznawać świat, rozwijać wyobraźnię i fantazję przy pomocy różnych metod. Będziemy botanikami poznającymi nowe rośliny i staniemy się miłośnikami zwierząt. Do wykonania prac będziemy wykorzystywać surowce wtórne, dzięki czemu poczujemy się prawdziwymi strażnikami przyrody.

Kamila Jabłońska

PRACOWNIA BAJEK I BAŚNI z elementami teatru:

1. nauczyciel prowadzący: Wioletta Królikowska
2. 4 grupy wiekowe w przedziale 3–5 lat (zajęcia dla każdej grupy po 2 razy w tygodniu)
3. Motto programu autorskiego: *„Człowiek kochający książki jest bogatszy od innych. Czasem przeczytanie jakiejś książki stanowi o losie człowieka.” Ralph Waldo Emerson*

I. Założenia ogólne:

U dzieci już od najmłodszych lat intensywnie kształtują się procesy uczuciowe i umysłowe oraz tworzą się stałe nawyki. Jest to doskonały czas na to, by rozbudzać w dzieciach potrzebę obcowania z książką. Książka jest źródłem nowych wiadomości, utrwała i porządkuje pewne pojęcia o świecie, wzbogaca zasób pojęciowy dzieci. Książka zachęca do działania i jednocześnie budzi ich aktywność umysłową. Bogaci zasób słownikowy dzieci, uczy, jak wyrażać swoje myśli w sposób poprawny, prawidłowy i ładny. Książka nie tylko uczy myśleć i mówić – często bardzo silnie wpływa na sferę emocjonalną dziecka, ukazuje przykłady społecznego współżycia. Literatura dziecięca ma zatem bardzo istotne znaczenie – dotyczy jednocześnie dziedziny wychowania umysłowego, estetycznego i społeczno – moralnego. Umiejętne stopniowanie lektury, podsuwanie książek interesujących, to nie tylko jeden z najskuteczniejszych środków dydaktycznych, ale i sposób na przyzwyczajanie do książki, mogący stać się potem na całe życie narzędziem poznania, rozkoszy estetycznej, rozrywki, nawet pomocą i podtrzymaniem w trudnych chwilach życia.

II. Cele programu:

- rozwijanie wrażliwości dzieci na żywe słowo i tekst,
- wyzwalanie aktywności ruchowej i pantomimicznej dzieci,
- rozwijanie kreatywności i swobodnej ekspresji artystycznej,

- rozwijanie emocjonalnego stosunku do literatury i teatru oraz zainteresowań i wrażliwości.

Cele szczegółowe programu:

Dziecko:

- odczuwa potrzebę częstego kontaktu z książką, teatrem, sztuką,
- doznaje wielu przyjemnych wrażeń poprzez aktywne uczestnictwo w zabawach z tekstem,
- nabywa wzorów pięknej polskiej mowy poprzez kontakt z utworami literatury dziecięcej,
- nabiera motywacji do czytania podczas zabaw z pismem,
- podejmuje próby globalnego czytania wyrazów i krótkich tekstów,
- posiada intelektualny i emocjonalny stosunek do książki, jako źródła wiedzy i przeżyć,
- samodzielnie korzysta z biblioteczki i zna zasady kulturalnego obchodzenia się z książką,
- potrafi opowiedzieć treść przeczytanej książki, wypowiedzieć się na temat poznanych utworów i ekspresyjnie wyrazić ich treść,
- odkrywa własne możliwości i uzdolnienia artystyczne,
- potrafi słuchać, patrzeć, tworzyć i wyrażać własne przeżycia,
- kształci i wzbogaca własną pomysłowość, wyobraźnię oraz inwencję twórczą, w różnych formach aktywności,
- rozwija własny potencjał pozytywnych wartości,
- potrafi współdziałać w zespole,
- odczuwa radość z pozytywnych efektów własnych dokonań,
- pozna tajniki pracy aktora, reżysera, scenografa,
- rozwinię zainteresowanie teatrem i sztuką aktorską,
- wyzwoli motywację do pokonywania trudności w kontaktach z ludźmi.

III. Metody umożliwiające realizację programu:

- słowne – opowiadanie, wyjaśnianie, opis,
- problemowe (oparte na samodzielnym dochodzeniu do wiedzy) – dyskusja, burza mózgów, metoda sytuacyjna,
- eksponujące (oparte na obserwacji) – inscenizacje, impresje ruchowe i muzyczne, eksponowanie prac dzieci,
- praktyczne, zabawowe.

IV. Efekty realizacji programu:

- zajęcia prowadzone w ramach programu pomogą wkroczyć dzieciom w świat literatury dziecięcej, rozwinię zainteresowania książką, rozwinię wyobraźnię, słownictwo, właściwe postawy prospołeczne, pobudzą do twórczej zabawy

Dziecko realizujące program:

- z uwagą słucha tekstu, interesuje się ilustracjami, korzysta i zdobywa wiedzę z książek,

- szanuje książki, zna zasady właściwego korzystania z książek, zna różne rodzaje książek,
- rozumie znaczenie pojęć: pisarz, ilustrator, autor,
- zna imiona i nazwiska wybranych poetów i pisarzy polskich i zagranicznych,
- na przeznaczenie i role takich instytucji jak: biblioteka, księgarnia,
- wykazuje zrozumienie treści zawartych w tekstach oraz ilustracjach,
- dostrzega związki przyczynowo-skutkowe,
- opowiada treść wysłuchanego testu,
- podejmuje swobodne rozmowy i dyskusje na temat książek, ilustracji,
- odpowiada na pytania związane z treścią utworu,
- ocenia postępowanie bohaterów, odróżnia dobro od zła,
- jest wrażliwe na potrzeby i przeżycia innych,
- tworzy własne opowiadania,
- ogląda przedstawienia teatralne i uczestniczą w spotkaniach z udziałem zawodowych twórców teatru,
- występuje jako aktor w pracownianym teatrze, wyraża przeżycia i uczucia w różnych formach działalności z zastosowaniem werbalnych i niewerbalnych środków wyrazu,
- manipuluje sylwetkami kukiełek, pacynek, tworzy dialogi między postaciami,
- rozpoznaje i nazywa różne stany emocjonalne,
- współdziała i odnajduje się w grupie.

V. Przykładowe tematy zajęć

- Podejmowanie prób globalnego czytania.
- Słuchanie baśni, bajek, opowieści czytanych lub opowiadanych przez dorosłego (nauczyciela, zaproszonego gościa).
- Słuchanie opowieści, bajek, wierszy ilustrowanych muzyką odtwarzanych z płyty.
- Oglądanie przez dzieci teatrzyków, inscenizacji w wykonaniu nauczyciela z wykorzystaniem pacynki, kukiełki, marionetki itp.
- Oglądanie teatrów i koncertów organizowanych na terenie placówki lub poza nią.
- Układanie historyjek obrazkowych.
- Rozmowy z dziećmi na temat najważniejszych wątków baśni, bajek, opowiadań, postępowania bohaterów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, pokonywania przeszkód.

- Dyskutowanie, wymiana poglądów na temat różnych sposobów rozwiązywania konfliktów.
- Inscenizowanie przez dzieci wybranych fragmentów lub całości baśni, zabawy dramowe (ewentualne zmiany zakończenia, dodawanie wątków, kontynuowanie losów bohaterów według pomysłu dzieci).
- Wykonywanie prostych kukiełek, manipulowanie sylwetami, kukiełkami, układanie dialogów między postaciami, tworzenie wymyślonych zdarzeń i sytuacji.
- Wykonywanie książek przez dzieci (na przykład w formie albumu), wykonanie ilustracji do poznanych baśni, bajek, opowiadań itp.
- Wycieczka do biblioteki, księgarni – zapoznanie z pracą wykonywaną przez bibliotekarza i księgarza.

VI. Ewaluacja programu:

- obserwacja
- ankieta
- analiza dokumentów
- rozmowa z rodzicami

VII. Podsumowanie.

W dzieciństwie ogromne znaczenie ma kontakt dzieci z literaturą i teatrem. Odgrywają one istotną rolę nie tylko w kształceniu umiejętności intelektualnych, zwłaszcza językowych, ale także wpływają na sferę emocjonalną dziecka, ukazując przykłady społecznego współżycia, rozwijając wrażliwość i wyobraźnię. Czytanie poszerza wiedzę ogólną, uczy myślenia, pomaga zrozumieć świat, siebie i innych ludzi, bogaci zasób słownikowy dzieci, uczy, jak wyrażać swoje myśli w sposób poprawny i ładny, rozbudza ciekawość świata.

Pracownia BAJEK I BAŚNI Z ELEMENTAMI TEATRU będzie inspiracją do różnych form aktywności intelektualnej, ruchowej, plastycznej lub muzycznej albo też formą relaksacji. Niestety, we współczesnym świecie coraz częściej o tym zapominamy. Telewizja, Internet, gry komputerowe wygrywają z książką, dla wielu są bardziej atrakcyjnym sposobem spędzania czasu. A przecież nadmierne oglądanie telewizji jest szkodliwe, np. nie rozwija ono u dzieci myślenia, ogranicza uwagę, wywołuje lęki, znieczula na przemoc. Dlatego dziecko powinno już w najmłodszych latach otrzymać alternatywę w postaci innej formy spędzania czasu, jaką jest obcowanie z literaturą i teatrem. Należy także dołożyć starań, by czynność ta nie była dla dziecka trudna, nudna, mniej atrakcyjna od obrazów w telewizji, ale przynosiła mu autentyczną radość, dostarczała wzruszeń oraz doznań estetycznych i pozostawiła wspomnienia na przyszłość. Zdobyte w najmłodszych latach umiejętności dzieci będą mogły doskonalić w starszym wieku w pracowniach teatralnych Pałacu Młodzieży.

Wioletta Królikowska

Nauczyciel z pasją – Marcel Mroczek

z wykształcenia filozof-kulturoznawca, pedagog, reżysera teatrów dziecięcych i młodzieżowych, a co ważne absolwent Pałacu Młodzieży, a wcześniej asystent ś.p. Danuty Chudzianki, szczecińskiej aktorki, która przez wiele lat szkoliła szczecińską młodzież w aktorskim fachu. W 2014 r. uhonorowany tytułem I Wicebelfra przez szczeciński oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego. Wierzy w słowa Platona: „Człowiek zupełnie nietknięty szatem nie wejdzie do świątyni muz”.

Pracownia Teatralna

Uczniowie Melpomeny

**prowadzący:
Marcel Mroczek**

Pracownia Teatralna pod opieką Marcela Mroczka w 2020 roku obchodziła swoje dziesięciolecie. W jej obecny skład wchodzi kilka grup teatralnych:

1) Teatr Ruchu i Maski MASZKARON – zespół wyspecjalizowany w odmiennym niż klasyczny języku teatru. Młodzi adepci zgłębiają techniki pracy ciałem, pracy przedmiotem, lalką, a nade wszystko pracy maską – za każdym razem specjalnie tworzoną na potrzeby spektaklu. Podczas zajęć wykorzystywane są metody Jacquesa Lecoq'a, praktyka i teoretyka teatru, dążący do osiągnięcia u aktora tzw. ciała poetyckiego. TRiM Maszkaron jest grupą konkursową, tzn. jeżdżącą i prezentującą swój dorobek na ogólnopolskich przeglądach i festiwalach.

2) Pomorska Trupa Pałacowa – zespół o klasycznych korzeniach, specjalizujący się w spektaklach o wyraźnej grze psychologicznej aktorów z wykorzystaniem słowa mówionego. Trupa sięga w swej pracy zarówno do tekstów klasycznych, jak i współczesnych, szukając w nich aktualności mogącej zachęcić widza do refleksji nad otaczającą go rzeczywistością. Podczas zajęć wykorzystuje się elementy metod K. Stanisławskiego, P. Brooke'a czy J. Grotowskiego. Pomorska Trupa Pałacowa również jest grupą konkursową.

3) Faktoria – grupa warsztatowa skupiająca osoby raczkujące w „branży teatralnej”. Młodzież przez cały rok szkolny uczy się podstaw aktorstwa, poznaje i zaznajamia się z trudnościami, jakie czekają na scenie, nabywa umiejętności niezbędnych do publicznego występowania. Jest to również czas integracji, przełamывania barier i zabaw rozwijających wyobraźnię młodego aktora czy aktorki.

4) Bez Barrier – grupa integracyjna teatralno-taneczna, w której skład wchodzi dzieci i młodzież z orzeczeniami o niepełnosprawności. Młodzi aktorzy przez cały rok szkolny skupiają się na przygotowaniu spektaklu na wybrany przez siebie we wrześniu temat. Ma za sobą już spektakle o piratach, kowbojach, Scooby Doo czy Harrym Potterze. Praca teatralna grupy Bez Barrier głównie opiera się na opanowywaniu i pracy nad choreografią sceniczną, uzyskaniu wyrazistości i głośności mówienia oraz uczestnictwie w rozwijających wyobraźnię zabawach.

5) Teatr Opowieści Rolplej oraz Rolplej Junior – wyjątkowe (i być może jedyne) w skali kraju młodzieżowe grupy teatralne skupiające się wokół zagadnienia narracyjnych gier fabularnych (RPG) i sposobach wykorzystania w nich technik aktorskich i reżyserskich. Młodzi „rolplejowcy” poznają podstawy pracy aktora i reżysera, piszą scenariusze sesji RPG i zgłębiają tajniki ludologii (nauki o grach). Ich celem nie jest blask reflektorów, lecz zaciszne miejsce w domu, w którym razem z przyjaciółmi mogą snuć opowieści i przeżywać przygody dziejące się w ich wyobraźni.

Pomimo „młodości” tej Pracowni Teatralnej ma ona na swoim koncie wielu absolwentów, którzy swej teatralnej drogi nie ukończyli na Pałacu Młodzieży. M się ona poszczycić jedenaściorciem osób, które z powodzeniem dostały się do szkół teatralnych zarówno w kraju jak i za granicą. Dwie z nich pracują obecnie zawodowo, pozostałe zaś albo nadal studiują, albo wykorzystują aktorskie doświadczenia w pracy dziennikarskiej lub innej związanej z publicznym występowaniem. Co ciekawe, absolwenci zajęć teatralnych Pałacu Młodzieży bardzo często wybierają inne niż teatralne sceny w swoim zawodowym życiu – idą na studia związane z mediami takimi jak radio czy telewizja, ale również sięgają po studia prawnicze. Wiedzę i umiejętności nabyte na zajęciach (m.in. pewność siebie,

umiejętność wyrazistego i ekspresyjnego mówienia, nieszablonowe i kreatywne myślenie) wykorzystują z powodzeniem w innych dziedzinach życia.

Zanim jednak młodzi absolwenci udadzą się na studia, zmagają się z innymi grupami teatralnymi na lokalnych i ogólnopolskich przeglądach czy festiwalach. Pracownia Teatralna Marcela Mrocza może poszczycić się wieloma trofeami zdobytymi w różnych latach. Zespoły zdobywały m.in. tytuł Laureata Wojewódzkich Prezentacji Amatorskich Zespołów Teatralnych ARA w latach 2012, 2015, 2016, I miejsce na XV Dolnośląskich Spotkań Teatrów Młodzieżowych CHOCHOŁ 2017 we Wrocławiu, Grand Prix na II Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Amatorskich „Teatralia 2016” w Legionowie, nie licząc indywidualnych nagród aktorskich.

Marcel Mroczek oprócz zajęć teatralnych organizuje w Pałacu trzy wydarzenia kulturalne: 1) Pałacowy Uniwersytet Fantastyczny (PUF!) – konwent poświęcony fantastyce, literaturze, grom i rekonstrukcjom historycznym, 2) Kości zostały rzucone. Sobota z RPG – comiesięczną imprezę dla miłośników gier RPG, która w tym roku obchodzi swoje pięciolecie, 3) Miejski Konkurs Fotograficzny Fantastyczny Szczecin.

Marcel Mroczek w swojej pracy z uczniami stawia akcent przede wszystkim na świadomość ciała i możliwości, jakie za tym idą. Z tygodnia na tydzień stara się pokonywać kolejne bariery swoich podopiecznych tak, by ich rozwój i umiejętności był możliwe do wykorzystania nie tylko na scenie, ale również w codziennym życiu. Stara się sięgać nie tylko do klasycznych metod, ale również nowatorskich, eksperymentalnych, otwierających młodego aktora na nowe sensory literackie czy sceniczne. Najważniejsze jest, by w samej pracy była odrobina szaleństwa i świeżości, tak ważnej do zainteresowania zarówno aktora jak i widza.

RELAKS Z KSIĄŻKĄ

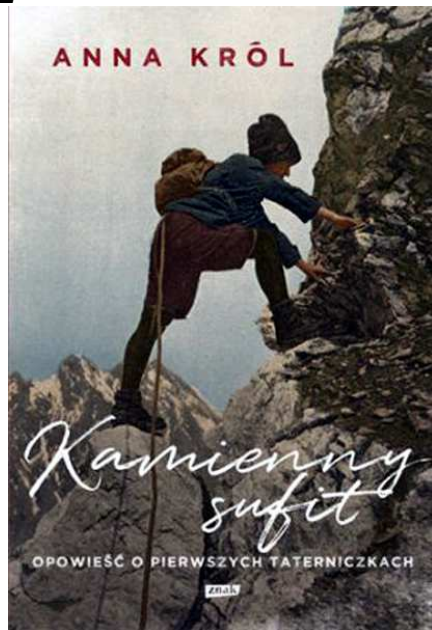

Już wkrótce wakacyjny czas, czas urlopów i wypoczynku. Książki świetnie sprawdzają się w podróży, ale mogą również do nich inspirować. Poniżej dwie propozycje – jedna dla młodszych czytelników a druga dla ich rodziców, którzy kochają góry i być może planują w tym roku wyprawy na szczyty!

Właśnie do księgarń trafiła książka dla młodych odkrywców, czyli KUBA NA TROPIE. To zapis podróży po Polsce, braci - Kuby i Filipa Majewskich, którzy odwiedzają m.in. miejsca związane z początkami państwa Polskiego, czyli Poznań, Gniezno, czy Lednogórę ale również tajemniczy zamek Czocho. Młodzi autorzy, rozprawiają się na kolejnych kartach książki z mitami i legendami m.in. z legendą duchów i przekonują, że to nic strasznego.

Zapewniają, że współczesna szkoła nie jest najgorszym miejscem na świecie, bo odwiedzają przerażającą szkołę katów. Odnajdują pierwszą siedzibę Mieszka I i sprawdzają, czy rzeczywiście miał aż siedem żon naraz? W książce każdy mały czytelnik znajdzie coś dla siebie, nawet ci najbardziej wymagający i żądni przygód i wędrowek po tajnych przejściach w wielkim zamczysku... Ich ekspedycja trafi nawet na wykopaliska, by sprawdzić czym są kości „ufoludków” i że już w średniowieczu przeprowadzano operacje mózgu. Aby się tego wszystkiego dowiedzieć, a przede wszystkim dobrze się bawić wystarczy dołączyć do wyprawy Kuby i Filipa. Niedaleko pada jabłko od jabłoni... Filip i Kuba Majewscy swoją pasję do historii i książek odziedziczyli po swojej mamie, Ninie Majewskiej-Brown, która jest autorką kilkunastu książek w tym tych ostatnich historycznych, które przyniosły jej największy rozgłos.

Kuba na tropie, czyli wszystko, to czego nie powiedzą wam w szkole
Kuba i Filip Majewscy
ilustracje: Kinga Nowak, Filip Majewski
Wydawnictwo Bellona, 2021

Bezkompromisowe, zdeterminowane i wolne. Niezwykła opowieść o kobietach, które nie bały się wyznaczać nowych dróg. Bywały przedmiotem drwin. Dziwaczne i ekscentryczne, bezczelne, szalone. Inne. Wypuszczały się w góry w poszukiwaniu przeżyć, miały odwagę realizować marzenia. Góralki spluwały za nimi, kiedy w pumpach i z plecakiem ruszały na szlak. Mężczyźni wyśmiewali: „Kobieta nigdy rasowym taternikiem nie będzie”.

One jednak nie dały za wygraną. Z odwagą i determinacją wytyczały nowe drogi, mierzyły się ze strachem i ograniczeniami. Wszystko po to, żeby dotrzeć do miejsc, w których czuły się wolne. Sto lat później Anna Król, zainspirowana wyczynami pierwszych taterniczek, wyrusza ich śladem. Powtarza niełatwe przejścia pionierek: Wandy Herse, Ireny Pawlewskiej, Heleny Dłuskiej, sióstr Skotnicówien. Wspina się na Mnicha, Zamarłą Turnię, pokonuje Orłą Perć. I tak jak one wtedy, zмага się ze sobą, odkrywa nowe możliwości, szuka odpowiedzi na pytanie: kim będę tam, wysoko?

Ze śladów archiwalnych, wspomnień i rozmów tworzy portrety zapomnianych, nietuzinkowych postaci, których historie dotąd nie zostały opowiedziane. Nie wszystkie potoczyły się szczęśliwie, ale wszystkie – wbrew schematom.

Kamienny sufit to skrócona historia polskiego feminizmu w sercu Tatr, opowieść o marzycielkach i zuchwałych indywidualistkach. O śmiałości bycia pierwszą i wielkiej potrzebie spełnienia. A także o Tatrach, które pozostają sprawdzianem wewnętrznej siły dla każdej i każdego, kto zapragnie ich szczytów.

Kamienny sufit. Opowieść o pierwszych taterniczkach

Anna Król

Wydawnictwo Znak, 2021

**Monika Wilczyńska
SzczecinCzyta.pl**

Szczeciński Program Edukacji Wodnej i Żeglarskiej „Morze przygody – z wiatrem w żaglach”

Zaplanuj wodną wyprawę z aplikacją ExploreOder

Czegoś takiego jeszcze nie było. Od teraz planowanie wodnych wypraw w rejonie Szczecina i niemieckiego Schwedt będzie dużo łatwiejsze. Wystarczy pobrać na telefon aplikację i cieszyć się pięknem otaczającej przyrody.

To świetna wiadomość dla miłośników wodnej turystyki. Dzięki współpracy polsko-niemieckiej powstała mobilna aplikacja ExploreODER, która skupia w sobie bazę wodnych atrakcji turystycznych. Wystarczy tylko pobrać aplikację na telefon, obrać odpowiedni kurs i wyznaczenie wodnego szlaku nie będzie problematyczne. Aplikacja dostarczy turystom niezbędnych informacji na temat największych wodnych atrakcji okolic Szczecina przez Międzyodrze aż do Schwedt. Znajdziemy tam też propozycje gotowych tras wodnych, przejrzystą mapę oraz zdjęcia obrazujące najciekawsze przystanki. Dodatkowo aplikacja zostanie wzbogacona o sekcję z zasadami bezpiecznego wypoczynku na wodzie, bazę adresową wypożyczalni sprzętu pływającego czy błyskawiczny dostęp do kontaktu z WOPR. Co ciekawe, dzięki mobilnej aplikacji turyści będą otrzymywać alerty o niebezpieczeństwach.

Aplikacja będzie dostępna w dwóch wersjach językowych tj. polskiej i niemieckiej. Wszystkie opisy i komendy, poza powiadomieniami wyświetlanymi na ekranie, będą także czytane przez lektora. **Aplikacja jest już dostępna do pobrania z Google Play (Android) oraz AppStore (iOS).**

Aplikacja tworzona jest w ramach projektu „Łączy nas rzeka – der Fluss verbindet uns”, dotyczącego współpracy polsko-niemieckiej przy tworzeniu transgranicznych produktów turystycznych związanych z turystyką wodną. Projekt jest dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa (Fundusz Małych Projektów w ramach Programu Współpracy Interreg VA Meklemburgia – Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska w Euroregionie Pomerania).

Wagner Sailing Rally

Polska 2021

Już po raz czwarty odbył się zlot żeglarzy, którzy uczczą pamięć polskiego żeglarza Władysława Wagnera. Wydarzenie miało miejsce na szczecińskiej Łasztowni.

To był pierwszy zlot Wagnerowski, który odbył się w Polsce. Ideą przewodnią Wagner Sailing Rally jest popularyzacja niezwyklej postaci, jaką był Władysław Wagner, jak również integracja zarówno żeglarzy polonijnych, jak i tych z Polski. Do tej pory zloty polskich żeglarzy organizowane były w 2012, 2015 i 2018 na Tortolii (brytyjskie Wyspy Dziewicze).

Władysław Wagner w latach 1932-1939 jako pierwszy Polak opłynął świat pod żaglami z biało-czerwoną banderą. Naturalnym rozwinięciem tej idei będą zloty organizowane w Polsce, jak i w różnych miejscach na Karaibach, które przyczynią się do większej znajomości historii kapitana Władysława Wagnera w Polsce i nawiązanie nowych więzi pomiędzy Polskimi żeglarzami na całym świecie. Będzie to też świetna prezentacja Polskiego żeglarstwa na Karaibach.

Zlot potrwał od piątku do niedzieli. Goście cumowali w North East Marinie. Swoją obecność zrealizowało 7 jednostek zagranicznych oraz dwa szczecińskie żaglowce - Fryderyk Chopin oraz Kapitan Borchardt. Podczas trwania zlotu na pokładzie Fryderyka Chopina można było zobaczyć wystawę o kapitanie Wagnerze czy też usłyszeć koncerty szantowe.

Kim był Władysław Wagner?

Władysław Wagner urodził się 17 września 1912 r. w Krzyżowej Woli, obecnie dzielnicy Starachowic. Kiedy w roku 1927 jego rodzice przeprowadzili się do Gdyni on wstąpił do morskiej drużyny harcerskiej im. Jana III Sobieskiego. W 1929 r. ukończył kurs żeglarski. W roku 1931 znalazł w pobliżu portu zagrzebany wrak łodzi rybackiej. Od tej pory myślał o wyprawie dookoła świata. Wraz z kolegą Rudolfem Korniewskim przeprowadził remont kadłuba, postawił maszt, założył takielunek i ożaglowanie, a 19 marca 1932 r. jacht *ZJAWA* został zwodowany.

Rejs dookoła świata rozpoczął się w piątek 8 lipca 1932 r. Pożegnanie było krótkie, bowiem Wagner i Korniewski zapewnili przyjaciół i bliskich, że chodzi o wakacyjny rejs po Bałtyku. Obaj żeglarze zamierzali opłynąć Bornholm i dotrzeć do Zelandii, ale ręczna busola, stanowiąca całe ich wyposażenie nawigacyjne, zawiodła i dotarli do wybrzeży Olandii, 200 km na północ od Bornholmu. Zdecydowali się więc trzymać linii brzegowej i tak dotarli wkrótce do Kopenhagi i Göteborga, gdzie naprawiono pęknięty bom, dobudowano bukszpryt i zwiększono powierzchnię żagli.

Teraz, w trudnych jesiennych warunkach pogodowych, kierując się przez Morze Północne, kanał La Manche i wzdłuż brzegów Zatoki Biskajskiej *ZJAWA* zawinęła do Lizbony, a w styczniu 1933 r. do Casablanki. Po pokonaniu Atlantyku 3 czerwca 1933 r. przybił do portu Belém, gdzie zszedł z pokładu Korniewski, a 4 lutego 1934 r. Wagner wodował nową *ZJAWĘ II*. W grudniu, holowany przez *DAR POMORZA* pokonał Kanał Panamski.

Po utracie *ZJAWY II*, którą jak się okazało w Suva w archipelagu Fidżi stoczyły świdraki, udał się statkiem handlowym do Australii serdecznie witany przez tamtejszą Polonię. W Sydney spędził kilka miesięcy, ale gdy okazało się, że ceny jachtów w Australii są za wysokie, zawrócił do Ekwadoru, gdzie w stoczni w Guayaquil zbudował, według własnego projektu *ZJAWĘ III*.

W lipcu 1937 r. wyruszył w dalszą drogę przez Polinezję Francuską, Australię i Dżakartę, gdzie otrzymał patent kapitański wydany przez Polski Związek Żeglarski. We wrześniu 1937 r., podczas pobytu na Bora-Bora, spotkał się z Alainem Gerbaultem - francuskim żeglarzem-samotnikiem, który okrążył Ziemię.

4 lipca 1939 r. o godzinie 16.20 jacht przeciął trawers portugalskiego przylądka Faro, (który na *ZJAWIE I* mijał 4 stycznia 1933 r.) po sześciu i pół roku okrążając Ziemię. Tak zakończyła się przerywana przeciwnościami losu i chorobą podróż żeglarza, który jako pierwszy Polak opłynął kulę ziemską.

Wagner nigdy nie powrócił do Gdyni. Co prawda chciał wypłynąć z Great Yarmouth, gdzie wcześniej zakończył swój rejs, jednak w tym czasie w Polsce trwały już działania wojenne i Konsul RP odradził mu dalszą podróż.

W czasie II wojny światowej służył w Marynarce Wojennej.

Po wojnie pozostał na emigracji. Był rybakim, a następnie prowadził na Puerto Rico własną stocznię (od 1959 r.). Potem (1969 r.) zamieszkał na Florydzie. Zmarł 15 września 1992 r. w Winter Park na Florydzie.

Fundacja im.
KAROLA OLGIERDA
BORCHARDTA

Regulamin konkursu fotograficznego „STS Kapitan Borchardt – 10 lat pod białą-czerwoną”

1. ORGANIZATOR

Organizatorem konkursu fotograficznego „STS Kapitan Borchardt – 10 lat pod białą-czerwoną” (zwanego dalej „Konkuresem”) jest Fundacja im. Karola Olgierda Borchardta, której nadano numery identyfikacyjne: KRS 0000410910, NIP 7010334491, REGON 146002520, zwana dalej „Organizatorem”.

Konkurs organizowany jest przy współpracy Skłodowscy Yachting KB sp. z o.o. – Armatora żaglowca STS Kapitan Borchardt.

2. WARUNKI UCZESTNICTWA W KONKURSIE

2.1. Uczestnikiem Konkursu, z zastrzeżeniem pkt 2.2. poniżej, może być:

A) pełnoletnia osoba fizyczna,

B) niepełnoletnia osoba fizyczna, o ile jej przedstawiciel ustawowy na warunkach określonych w pkt 2.3. poniżej wyraził pisemną zgodę na jej udział w Konkursie, która zapoznała się z niniejszym Regulaminem, w okresie od dnia 07.06.2021 roku do dnia 15.07.2021 roku wypełniła formularz zgłoszeniowy zamieszczony na stronie Organizatora oraz w celu wzięcia udziału w Konkursie przesłała Organizatorowi co najmniej jedną i nie więcej niż dwie fotografie spełniające wymogi określone w pkt 3, pkt 4 i pkt 5 poniżej. (zwana dalej „Uczestnikiem”).

2.2. W Konkursie nie mogą wziąć udziału:

A) pracownicy, członkowie organów i przedstawiciele Organizatora i Sponsorów nagród oraz innych podmiotów osobowo lub kapitałowo powiązanych z Organizatorem oraz osoby realizujące na zlecenie Organizatora czynności związane z organizacją lub przeprowadzaniem Konkursu,

B) małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, przysposobieni, przysposabiający osób wymienionych w lit. A) powyżej.

2.3. Skan zgody przedstawiciela ustawowego na udział w konkursie osoby niepełnoletniej należy przesłać na adres fundacja@kapitanborchardt.p.

2.4. W Konkursie można brać udział wyłącznie osobiście. Niedopuszczalne jest dokonywanie zgłoszeń w imieniu osób trzecich.

2.5. Udział w Konkursie oraz podanie danych osobowych w celu uczestnictwa w Konkursie jest całkowicie dobrowolne i bezpłatne. Uczestnik jest związany warunkami Regulaminu i go akceptuje. Osoby, które nie zgadzają się na postanowienia Regulaminu, nie mogą brać udziału w Konkursie. Konkurs ma charakter otwarty.

2.6. Formularz zgłoszeniowy powinien zawierać wszystkie obowiązkowe dane. Brak jakiegokolwiek obowiązkowego elementu powoduje nieuwzględnienie w Konkursie nadesłanego zgłoszenia. Formularz zgłoszeniowy wymaga podania następujących informacji o Uczestniku:

- Imię (imiona) i nazwisko,
- adres zamieszkania (ulica, numer domu, numer mieszkania, kod, miejscowość),
- telefon kontaktowy,
- adres e-mail,
- PESEL .

2.7. W formularzu zgłoszeniowym Uczestnik opcjonalnie może podać:

- tytuł fotografii,
- pseudonim (nick).

3. CZAS TRWANIA KONKURSU

3.1. Konkurs rozpoczyna się 10.06.2021 r. o godzinie 08.00 i trwa do 15 lipca 2021 r. do godziny 20.00.

3.2. Ogłoszenie wyników Konkursu nastąpi 31 lipca 2021 o godzinie 18.30 na pokładzie żaglowca STS Kapitan Borchardt oraz w formie transmisji live na Facebooku.

Do Konkursu można zgłosić fotografie, które tematycznie są związane z żaglowcem STS Kapitan Borchardt.

5. ZASADY KONKURSU, PRAWA AUTORSKIE I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

5.1. Zgłoszenie udziału w Konkursie odbywa się w sposób wskazany w Regulaminie. Niespełnienie któregoś z warunków zgłoszenia będzie skutkowało uznaniem, że nie doszło do skutecznego zgłoszenia.

5.2. Fotografia przesłana przez Uczestnika powinna być efektem jego własnej twórczości, nie może naruszać praw osób trzecich, w tym w szczególności praw autorskich i prawa do

wizerunku. Uczestnik, biorąc udział w Konkursie oświadcza, że przysługują mu wszelkie prawa autorskie do przesłanej Organizatorowi fotografii.

5.3. Zgłoszone do Konkursu fotografie muszą zostać przesłane Organizatorowi w formacie JPG na adres mailowy: <https://kapitanborchardt.pl/fundacja/> a wielkość przesyłanego pliku nie może przekroczyć 6 MB. Uczestnik będący autorem nagrodzonej pracy zobowiązuje się do przesłania na prośbę Organizatora zdjęcia w lepszej rozdzielczości, w celu wykonania jej wydruku w dobrej jakości na potrzeby wystawy konkursowej.

5.4. W przypadku zgłoszenia do Konkursu identycznej fotografii przez więcej niż jednego Uczestnika, Organizator zastrzega sobie prawo do odmowy uwzględnienia w Konkursie fotografii, które zostały zgłoszone jako kolejne.

5.5. W Konkursie nie biorą udziału fotografie, które zawierają:

- A) wulgaryzmy, treści obraźliwe lub sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami lub prezentujące zachowania niebezpieczne,
- B) treści reklamowe,

C) treści naruszające prawa osób trzecich, w tym dobra osobiste i prawa autorskie, a także wizerunek,

D) treści, co do których Uczestnikowi nie przysługuje całość praw autorskich i praw zależnych.

Fotografia zawierająca którekolwiek z treści wskazanych powyżej zostanie zdyskwalifikowana przez Organizatora. W przypadku, gdy po wydaniu nagrody ujawni się okoliczność opisana w zdaniu poprzedzającym, Organizator zastrzega sobie prawo do żądania zwrotu nagrody lub zapłaty jej równowartości.

5.6. Biorąc udział w Konkursie Uczestnik udziela Organizatorowi oraz podmiotom wskazanym w pkt 7.1. nieodpłatnej, niewyłącznej, przenoszalnej licencji na korzystanie z utworów powstałych w związku z udziałem w Konkursie, tj. przesłanych Organizatorowi fotografii, które mogą zawierać wizerunek osób fizycznych, od dnia ich zgłoszenia, bez ograniczeń czasowych, na obszarze terytorium Unii Europejskiej i z uwzględnieniem ponad granicznego charakteru Internetu, na wszystkich znanych w chwili dokonania zgłoszenia polach eksploatacji, które w szczególności obejmują:

A) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania fotografii – wytwarzanie dowolną techniką egzemplarzy fotografii, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,

B) w zakresie rozpowszechniania fotografii - publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlanie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym (w szczególności w Internecie, w tym na stronie internetowej (<https://kapitanborchardt.pl/fundacja/>), w tym w zakresie wykorzystania fotografii, które mogą zawierać wizerunek osób fizycznych, do komunikacji w Internecie (jako np. slajd, film na YouTube – w krótkim filmie reklamowym Konkursu),

C) w zakresie zezwalania na wykonanie zależnych praw autorskich do modyfikacji fotografii - dokonywanie przez Organizatora wszelkich modyfikacji fotografii i wykorzystywanie w dowolny sposób tak utworzonych ich modyfikacji oraz zezwalanie na (i) dokonywanie wszelkich modyfikacji przez osoby trzecie i (ii) wykorzystywanie w dowolny sposób tak utworzonych ich modyfikacji.

5.7. Uczestnik wyraża zgodę na rozpowszechnianie swojego wizerunku utrwalonego na fotografii przesłanej Organizatorowi w zakresie wskazanym w pkt 5.7. powyżej oraz na użycie jego imienia i nazwiska w celu wskazania przez Organizatora na autorstwo fotografii. W przypadku, gdy na fotografii Uczestnika widnieje wizerunek osoby trzeciej, Uczestnik zobowiązany jest do odebrania od takiej osoby trzeciej zgody niezbędnej do wzięcia udziału w Konkursie.

5.8. Uczestnik poprzez udział w Konkursie oświadcza, że jest wyłącznym twórcą fotografii w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, że zgłoszona fotografia jest wolna od wad prawnych – w szczególności, że przysługuje mu pełnia praw autorskich i ma prawo do udzielania licencji na warunkach określonych w pkt 5.7. Regulaminu oraz oświadcza, że ponosi wszelką i całkowitą odpowiedzialność za to, że korzystanie przez Organizatora i podmioty wskazane w pkt 7.1. Regulaminu nie będzie naruszało praw, a w szczególności praw autorskich i prawa do wykorzystania wizerunku, osób

trzecich. W przypadku, gdy w związku z Konkursem dojdzie do naruszenia jakiegokolwiek prawa osoby trzeciej lub do naruszenia jakiegokolwiek zobowiązania względem osoby trzeciej lub naruszenia prawa do wizerunku osoby trzeciej, odpowiedzialność z tytułu powyższego ponosi Uczestnik. Na wypadek wystąpienia przeciwko Organizatorowi lub któremukolwiek z podmiotów wskazanych w pkt 7.1. Regulaminu przez osobę trzecią z roszczeniami z tytułu w szczególności naruszenia jakiegokolwiek prawa osoby trzeciej lub naruszenia jakiegokolwiek zobowiązania względem osoby trzeciej, związanego z przesłaną fotografią, Uczestnik w całości zwalnia Organizatora lub podmioty wskazane w pkt 7.1. Regulaminu z odpowiedzialności w tym zakresie i pokryje wszelkie szkody i koszty, do jakich poniesienia będzie zobowiązany Organizator lub ten podmiot.

5.9. Dane osobowe Uczestników będą przetwarzane przez Organizatora zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) zwanego dalej „RODO” na potrzeby przeprowadzenia Konkursu, wyłonienia zwycięzców, wydania Nagród oraz rozliczenia należnego podatku. Administratorem danych osobowych jest Organizator. Informacje dotyczące przetwarzania danych przez Organizatora zostały przekazane Uczestnikowi w klauzuli informacyjnej.

6. OCENA FOTOGRAFII KONKURSOWYCH

6.1. Fotografie będą oceniane osobno w dwóch grupach wiekowych:

- autorów w wieku do 18 lat
- autorów w wieku ponad 18 lat

Zwycięzców wyłoni powołane przez Organizatora Jury w składzie:

Przewodniczący Jury – Pan Ryszard Karczmarski, artysta fotografik,

Członek Jury – Pan Krzysztof Czarski, artysta fotografik,

Członek Jury – Halina Maińska, przedstawiciel Organizatora

6.2. Wyniki Konkursu zostaną podane do publicznej wiadomości 31.07.2021 roku na pokładzie żaglowca STS Kapitan Borchardt, a następnie opublikowane na stronie internetowej <https://kapitanborchardt.pl/fundacja/> oraz Facebook'u Fundacji.

Zgłaszając się do Konkursu, Uczestnik wyraża zgodę na podanie do publicznej wiadomości jego imienia i nazwiska w ramach ogłoszenia wyników Konkursu oraz późniejszego informowania o wynikach Konkursu, a także na publiczne informowanie o wynikach Konkursu w mediach, w tym w Internecie oraz w mediach społecznościowych.

6.3. Decyzje Jury Konkursu są ostateczne.

6.4. W trakcie oceny prac preferowane będą zestawy fotografii – do 5 zdjęć w zestawie.

7. NAGRODY W KONKURSIE

7.1. Nagrody przewidziane w Konkursie w każdej z dwóch kategorii to:

I – nagroda główna za zajęcie pierwszego miejsca:

Rejs 7-dniowy na żaglowcu STS Kapitan Borchardt, – wartość nagrody 2.300,- zł

II - nagroda za zajęcie drugiego miejsca: voucher o wartości 50% ceny rejsu 7-dniowego na żaglowcu STS Kapitan Borchardt – wartość nagrody 1.150, – zł

III - nagroda za zajęcie trzeciego miejsca: zestaw odzieży firmowej oraz materiałów promocyjnych żaglowca STS Kapitan Borchardt – wartość nagrody 500, – zł

7.2. Zwycięzcy Konkursu zostaną powiadomieni o przyznanych nagrodach w terminie 7 dni roboczych od daty opublikowania wyników na adres e-mail lub telefonicznie.

7.3. Termin oraz sposób odbioru nagrody zostanie uzgodniony ze zwycięzcami w terminie nieprzekraczającym 14 dni od daty ogłoszenia wyników, chyba że jest to niezależne od Organizatora.

7.5. W przypadku braku możliwości odbioru osobistego nagrody Uczestnik zobowiązuje się podać adres do wysyłki umożliwiający Organizatorowi przesłanie nagrody. Adres powinien znajdować się w granicach Unii Europejskiej. Nagrody nieodebrane przez zwycięzców pozostają do dyspozycji Organizatora.

7.6. Za Nagrody nie przysługuje ekwiwalent pieniężny. Nie jest możliwe przeniesienie prawa do nagrody na rzecz osób trzecich.

8. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANIZATORA

8.1. Organizator nie ponosi odpowiedzialności za nieotrzymanie lub opóźnione otrzymanie formularza z przyczyn od niego niezależnych, w szczególności z przyczyn leżących po stronie administratora serwera.

8.2. Organizator nie ponosi odpowiedzialności za niemożność odbioru nagrody z przyczyn leżących po stronie Uczestnika.

8.3. Organizator nie ponosi odpowiedzialności za jakość i użyteczność wygranej nagrody, w tym odpowiedzialności z tytułu gwarancji lub rękojmi za wady rzeczy będącej nagrodą.

9. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

9.1. Regulamin niniejszego konkursu dostępny jest w siedzibie Organizatora oraz na stronie internetowej <https://kapitanborchardt.pl/fundacja/>

9.2. Uczestnikom nie przysługuje wynagrodzenie za uczestnictwo w Konkursie.

9.3. Przed przystąpieniem do Konkursu, Uczestnik powinien zapoznać się z Regulaminem i klauzulą informacyjną. Zgłaszając fotografie Uczestnik potwierdza, że wyraził zgodę na warunki Konkursu ujęte w Regulaminie. Uczestnik zobowiązuje się do przestrzegania określonych w nim zasad, jak również potwierdza, iż spełnia wszystkie warunki, które uprawniają go do udziału w Konkursie.

9.4. Uczestnik, biorąc udział w Konkursie, potwierdza, że jest świadomy, iż o wygranej nie decyduje przypadek, lecz działanie Uczestnika.

9.5. Osoby, które nie spełniają któregośkolwiek z wymogów określonych w niniejszym Regulaminie lub prześlą Organizatorowi nieprawdziwe informacje, zostaną automatycznie zdyskwalifikowane.

9.6. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego, a w szczególności art. 919–921.

Trwają zapisy na Biegowe Bulwarowe

Pakiety startowe znikają w mgnieniu oka. Kto jeszcze nie zapisał się na Biegowe Bulwarowe - Bieg nad Czystą Odrą w Szczecinie cały czas może jeszcze do nas dołączyć. Zawody organizowane są zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci.

Pierwszy bieg zaplanowano na 26 czerwca. Trasa będzie miała około 5 km. Tradycyjnie, zostanie ona wyznaczona wzdłuż Odry. Zawodnicy przebiegną dwie pętle w sąsiedztwie Dźwigozaurów i North East Mariny. Biegowe Bulwarowe to doskonała forma aktywności na świeżym powietrzu. Dystans nie jest długi, a okoliczności przyrody sprawiają, że biegnie się bardzo przyjemnie.

Start będzie odbywał się w dwóch turach o godz. 9.00 i 12.00. Łącznie na bieg może zapisać się 300 osób. Koszt opłaty startowej wynosi 45 zł. W pakiecie znajdują się numer startowy i chip do pomiaru czasu i gadżety biegowe. Każdy zawodnik, który przekroczy linię mety otrzyma pamiątkowy medal. Dla stałych bywalców przygotowaliśmy możliwość zakupu karnetu na wszystkie biegi. To koszt 160 zł. W ramach karnetu zawodnicy otrzymają koszulki techniczne w gratisie. Pozostali będą mogli je nabyć w cenie 50 zł.

Ale to nie koniec dobrych wiadomości. W tym roku chcielibyśmy również zaprosić najmłodszych do naszych zawodów i wzięcia udziału w Biegach Kota Umbriagi. Zawody będą organizowane dla dzieci z roczników 2014-2019 na dystansie 60 m godz.10.00 oraz na 300 m dla dzieci z roczników 2013-2008, godz.10.30. Każdy uczestnik otrzyma numer startowy, gadżety i medal pamiątkowy po pokonaniu dystansu. Opłata startowa wynosi 40 zł. Biegi dla dzieci będą odbywały się w tych samych terminach, co te dla dorosłych. Tutaj również istnieje możliwość wykupienia karnetu w cenie 140 zł (w cenie karnetu koszulka). Koszulkę będzie można dokupić za 45 zł.

Zapisy odbywają się za pośrednictwem stron:

<https://www.protiming24.pl/startmeta/ev/biegowe-bulwarowe>

<https://www.protiming24.pl/startmeta/ev/biegi-kota-umbriagi>

Daty biegów: 26.06.; 17.07.; 14.08.; 12.09.

Szczegółowe informacje znajdziemy na stronie www.zstw.szczecin.pl.

Szczecińscy żeglarze nie wychodzą z formy

Z regat na regaty do Szczecin trafia coraz więcej medali. Ten weekend stał pod znakiem szczecińskiej grupy Laser. Nasi zawodnicy mają się czym chwalić.

Kolejne sukcesy potwierdzają, że Szczecin znajduje się bez wątpienia w czołówce klasy Laser w Polsce. Właśnie zakończyły się regaty o Puchar Pucka, podczas których zawodnicy Regatowej Reprezentacji Szczecina kilkakrotnie stawali na podium.

Wywalczyć takie wyniki nie było łatwo. Warunki pogodowe były zróżnicowane, a w dodatku konkurencja bardzo liczna. Mimo to Maciej Cymerman (CŻ) odniósł zwycięstwo w najliczniej obsadzonej grupie ILCA4 (Laser 4.7) – 118 startujących, Oskar Sawicki (CŻ) zajął 3. miejsce generalnie i 2 w U16 (klasyfikacja wiekowa).

Z kolei Filip Miłoszewski (SEJK Pogoń) wygrał ILCA6 open mężczyzn, a Maks Burdziej (CŻ) zajął 6. Pozycję. W kategorii startowało 94 zawodników. To nadal nie koniec. W grupie ILCA7 (Laser Standard) Maksymilian Cymerman (SEJK Pogoń) zajął 3. miejsce generalnie, a Wojtek Antoniak (CŻ) 4. Odpowiednio panowie 2 i 3 w U21.

Tak dobra forma naszych zawodników napawa optymizmem, zwłaszcza, że już za tydzień czterech z nich: Filip Miłoszewski, Maks Burdziej, Maciej Cymerman i Oskar Sawicki będą walczyć w Chorwacji w Mistrzostwach Europy w klasie ILCA6 (Laser Radial).

Zajęcia
w pracowni
plastycznej
pod kierunkiem
Magdy
Kucharskiej
Akademia
Edukacji
Przedszkolaka

Foto.
Magda Kucharska

